

«Politika» Yazarı Ava Giderken Avlanmıştır

Politika gazetesinin 16 Ağustos 1977 tarihli nüshasının 2. nci sahifesinde «Kim Kime Nasıl Malzeme Sağlar» başlıklı bir yazı yayınlandı. Yazar 14 Ağustos tarihli **Tercüman** gazetesinde yayınlanan bir yazıyı vesile ederek dergimize çatıyor. **Tercüman**'daki yazıda, «CHP ve Aşırı Sol» başlığı altında «Bak Komünistler seni nasıl kullanmak istiyorlar» gibisinden CHP «uyarılmaya» çalışılıyor. **Tercüman**'ın «sol» uzmanı —aynı zamanda namli parababalarından Çavuşoğlu'ların kızı— tarafından kaleme alınan yazıda kaynak olarak dergimize de başvurulmuş. 43 üncü sayımızda yayınlanan «İleri Demokratik Devrim» Çizgisinin Temel İdeolojik ve Politik Yanılgıları incelememizden yer yer alıntılar yapılmış. Alıntıların hemen tamamını, incelememizde yer alan TKP kaynaklı alıntılarının bir bölümü teşkil ediyor. **Tercüman** yazarı işine gelenlerini seçmiş almış. Bu arada bir alıntı da incelememizin esas metninden yapılmış. (1) **Politika** yazarı da bunlardan kalkarak bir «fıkra» döşenmiş. Demek istediği şu:

- (1) Bu alıntının durumu da bir hayli ilginç. Çünkü alıntı, incelememizde İDD ÇİZGİSİNİN BAKIŞ AÇISI olarak tesbit ettiğimiz bir paragraftan yapılmış. Bu paragrafta TKP'nin kendi RESMİ görüşlerinin bir özeti —pek tabii bizim değerlendirmemiz doğrultusunda— verilmiş ve bu nedenle de ALTI ÇİZGİLİ olarak basılmış. Aynı TKP kaynaklı alıntılar gibi. Bu nedenle «sol uzman» olmasına rağmen yazarın bu alıntıyı da TKP kaynaklı sanarak yapmış olması pek muhtemel. Zaten bütün «uzman»lığına rağmen, biz yazarın dergimizle TKP'nin görüş farklılıklarını bildiğini, hatta böyle birşeyi bilmeye zahmet edeceğini dahi zannetmiyoruz. Çünkü onun —ve temsilcisi olduğu en gerici egemen güçler— için, hepimiz karşı saflarda yer alan, hepsi birbirinin aynı, en amansız düşmanlarıdır. Nitekim aynı yazıda TÖB - DER'in de «TKP'nin hegemonyasını kabul etmiş» bir örgüt olarak gösterilmesi, aradaki ayrımların onlar için nasıl kâhmal edilebilir» olduğunun bir diğer delilidir.

«Legal sosyalist partilerden birinin görüşlerini yansıtan» **İlke Dergisi**, bu yayınıyla burjuvaziye malzeme sağlamış ve anti-faşist, anti-emperyalist birliğe taş koymuştur. Neden? Çünkü Tercüman yazarı TKP'nin niyetlerini «faş» ederek CHP'yi ikaz etmiştir. CHP bu uyarı üzerine ürkecek ve TKP'ye sırtını çevirecektir. İşte o zaman da anti-faşist, anti-emperyalist birlik meselesi yokuşa sürülmüş olacaktır»

Ve bütün bunlara da dergimizde yayımlanan bir inceleme sebep olacaktı!

Politika yazarının yazısının mantığı budur. Kendince pek parlak bir buluş yaptığını sanan yazar büyük bir «tehallükle» kaleme sarılıp. (Politika'daki yazı ile Tercüman'daki arasında sadece 2 gün var) dergimizin ve politikasını yansıttığımız Parti'nin burjuvazi tarafından kullanıldığını da açıkça ima ediyor. Tabii yazının mantığının doğal sonucu bu. Ne ki böylesi bir mantıkla yola çıkmak daha baştan büyük bir handikap. Çünkü Türkiye'de yaşayan tek bir kimse bile bu gibi, gerçeklere taban tabana zıt ahkamlara gülüp geçer.

Bir de mantık ve söylenenler tamamıyla yanlış ve gerçek dışı iseler yazarın (ve «intisap ettiği» çizginin) işi daha da zorlaşır. Zaten az olan itibarları gittikçe yok olmaya başlar.

POLİTİKA YAZARININ «TERCÜMAN»IN ÖĞRENMESİNDEN KORKTUĞU NEDİR?

Politika yazarı dergimizi burjuvaziye «malzeme sağlamak»la itham ediyor. Çünkü TKP'nin CHP ile işbirliği yapmak istediğini «açıklamışız» ve bu da Tercüman yazarına «malzeme» olmuş! Bu «parlak» mantığı doğru kabul edersek herşeyden önce TKP'nin kendisini «baş malzemeci» ilan etmemiz gerekir. Daha sonra yazarın gazetesi gelmek üzere pek çok «malzemeci» sıralanır. Bu gün Türkiye'de «ulusal burjuvazi» diye bir toplumsal kategori bulunduğunu, bu katmanın siyasi platformda CHP tarafından temsil edildiğini ve yerinin de Ulusal Demokratik Cephe olduğunu iddia edenin TKP'den başkası olmadığını cümle alem biliyor. Çünkü bu iddianın sahibi bu tezini kendisi devamlı dile getiriyor. Zaten başka türlü nasıl mümkün olabilir ki? Siyasi mücadele veren bir örgüt, ittifaklar gibi çok önemli bir meselede bu işi «çaktırmadan» yapacak değildir ya! (1)

- (1) Bu «çaktırmadan» iş görme kafasının TKP'de az da olsa bir yeri olduğu için **Politika** yazarı da bu huyu kapmış olmalı. Çünkü **TKP**, **CHP**'ye karşı takipçiliğe varacak ölçüdeki müzahir tutumuna rağmen onunla yapılacak somut işbirliği konularında **CHP** ve **TKP** rüzgarlarını biraraya getirmemeye dahi itina gösterir. Herhalde **CHP**'yi ürkütmemek için!

Parti o topluma, safların mevzilenmesine, siyasî çizgilerin ve diğer örgütlerin yerlerine bakarak, yapılarını inceleyecek ve sonuçta «şunlar, şunlar, şunlarla birlikte, şunlara, şunlara, şunlara karşı» diyecektir. İşte TKP'nin yaptığı, yapmaktan başka çaresi olmadığı budur. **Günümüzde TKP** broşüründe aynen şöyle denilmektedir:

«Ulusal Demokratik Cephe, büyük tekellerin, yabancı sermayelerin baskısı altında olan, onlarla yarışamayan ulusal nitelik taşıyan burjuvaziye de kapsamına alır. (sf. 5)

Öte yandan programda da şu söylenilmiştir:

«Burjuvazi içinde ayrışma süreci hızlanıyor. Ulusal burjuvazinin, orta tabakaların, işbirlikçi burjuvazi, emperyalizm ve yabancı sermaye ile çelişmeleri, çatışmaları artıyor. sertleşiyor. CHP ile gerici partiler arasındaki boğuşma bu çatışmanın açığa vurulmasıdır.» (sf. 7)

Söylenenler son derece açık. TKP «Ulusal burjuvazi»nin yerinin Ulusal Demokratik Cephe olduğunu ve bu toplum kesimini de siyasî planda CHP'nin temsil ettiğini net bir şekilde dile getiriyor. Bu ne anlama gelir? Şu anlama gelir.

TKP'nin kendisi, kendi öncülüğünde kurulacak «Ulusal Demokratik Cephe»de CHP ile işbirliği yapacağını söylüyor. Hem de en temel belgelerinde! Şimdi yazarın mantığına göre TKP'nin kendisi de «burjuvaziye malzeme sağlamış» olmuyor mu?

BURJUVAZİYE «MALZEME» SAĞLAYANLAR...

Devam edelim, «Konya Konferansı»nda G. Sekreter aynen şöyle diyor:

«Halkımızın ezici çoğunluğunun oluşturduğu kampta: işçi sınıfı, köylü, orta katmanlar, çıkarları emperyalizmle, işbirlikçi burjuvaziye, aşırı gerici, cumhuriyet ilkelerine açıktan saldıran çevrelerle karşı karşıya gelmiş olan ulusal burjuvazi dediğimiz kesim var. Bu kesim CHP ile politik alandadır.» (Yeni Çağ, Şubat 1977, sf. 175).

Bu ifadelerde de CHP'nin yeri tespit edilmiş, «Halkımızın ezici çoğunluğunun oluşturduğu kamp»ta yer alıyor CHP. Ve TKP'de bu kampta yer alanların «ulusal demokratik cephe» içinde toplanmalarını devamlı vurgulamış, bunu handiyse politikasının omurgası haline getirmiş.

Rastgele gözümüze ilişen bir örnek daha. TKP Merkez Komitesi bildirisinde şöyle yazılmış:

«Bunun için de CHP yöneticilerinin Meclis aritmetiği ile yetinmemeleri, Meclis dışında da bütün demokratik, anti-emperyalist, anti-faşist, devrimci güçlerle, akımlarla, yı-

ğın örgütleri ile diyaloglar, bağlaşıklıklar kurmaları gerekir.»
(Atılım, 1 Temmuz 1977, sf. 1).

Herhalde hiç kimse TKP'nin kendisini, yukarıda niteliğini saydığı akımların **dışında** tuttuğunu iddia edemez. O zaman «CHP ile diyalog ve ittifak kurma» niyetini kendi ağızıyla ifade ediyor demektir. Yani politika yazarının mantığına göre «burjuvaziye malzeme sağlamakta» TKP de bizden geri' kalmamaktadır!

Politika yazarı Tercüman'daki yazı vesilesiyle bizi zor durumda bırakacağını hesaplamış ama, işte silahı böylesine geri tepmiş. Sonuçta kendisini bir hayli müşkül vaziyete sokmuş.

Zaten Tercüman'ın yazısındaki şu küçük ama anlamlı bölümü atlaması da, Politika yazarının, daha baştan zor durumda olduğunu gösteriyor:

«3'lü koalisyonun kurulmasından sonra DİSK'in yaptığı **Ulusal Demokratik Cephe'de birleşiniz.**» çağrısı İDD taktiğini uygulamaya yöneliktir.»

Şayet Politika yazarı bu ibareyi atlamasıydı, ya da üzerinde birazcık düşünme zahmetine katlansaydı, kendisini zor duruma düşürecek o yazıyı yazmak için biraz tereddüt ederdi. Çünkü yazının mantığına göre şimdi de DİSK'in burjuvaziye malzeme sağlamakta olduğunu kabul etmekten başka çaremiz kalmaz. Yazarın dergimize uyguladığı mantığı aynen bu ibare için de geçerli sayarsak TKP'nin Ulusal Demokratik Cephe hedefinin DİSK tarafından dile getirilerek CHP-TKP işbirliğinin önerildiğini ve Tercüman'ın da CHP'yi uyarmak için bu öneriyi acıklyarak DİSK tarafından «sağlanan malzemeyi» kullandığını kabul etmekten başka çaremiz kalmaz!

Uzatmaya gerek yok. Politika gazetesinin kendisi aylardır UDC «reklamı» yapıyor ve CHP'yi UDC içine sokmak için çeşitli ağızlardan bıkmak usanmak bilmeksizin dil döküyor. UDC'nin TKP tarafından hem de yıllar öncesi getirilmiş bir öneri olduğu bilindiğine göre Politika gazetesinin bizzat kendisi harıl harıl «kime nasıl malzeme sağlıyor»sa sağlıyor!

Başta söyledik, Tercüman yazarı hemen çoğunlukla TKP'nin kendi dediklerinden alıntı yaparak onun «ne niyetde» olduğunu göstermeye «çalışmış»! Bu durumda Politika yazarının mantığına göre biz TKP kaynaklarından alıntı yaparak Tercüman'a malzeme sağlamış oluyoruz! Şayet Tercüman yazarı TKP yayınlarını doğrudan kendi ele geçirseydi ve zahmet edip de işine gelen alıntılarını arayıp bulsaydı ve de doğrudan oradan (1) yayınlaysaydı, bu durumda burjuvaziye malzeme sağlayan TKP nin kendisi olacaktı! İşte politika yazarının sakat mantığının varacağı yer.

(1) Şayet Tercüman yazarı TKP'yi anlatmak için dergimizdeki bir incelemeye başvuruyorsa, bunun malzeme sağlamakta falan bir ilişkisi

İşte Politika yazarı biraz düşünse belki de cayıvereceği bir yazı yüzünden böyle açıkli durumlara düşüyor. Ve kötüsü de politikayı «**manevra çevirmeye**» indirgeyen bir tutumun sözcüsü durumuna düşüyor.

BİLİME İNANANLAR AMAÇLARINI GİZLEMEZLER

İşçi sınıfı sosyalistleri için CHP'nin yeri bellidir. Bu konu hem dergimizde, hem de bizimle aynı doğrultuyu izleyen diğer yayın organlarında bilimsel bir görüşle defalarca ve en detayına kadar ele alınmıştır. Ve bu tespitler sonucunda işçi sınıfı sosyalistlerinin CHP ile neyi nereye kadar ve ne ölçüde yapacaklarının somutu belirlenmiştir. Ve en önemlisi de bunlar **açık açık** ifade edilmiştir. CHP toplumumuzda ağırlığı olan siyasi bir örgüttür. Onunla birlikte yapılacak işler vardır. Bunlar ne bir «parti sırrı»dır ve ne de «sınıf sırrı»! Aksine bunun en geniş kitlelerce bilinmesi gerekir. Ve bunlar bildirilirken burjuvazinin de bunlardan haberdar olması engellenemez.

Sen «program»ında, en önemli belgelerinde, resmi yayın organlarında CHP ile işbirliği meselesini işleyeceksin, sonra da **«burjuvazi bunları duymasın, duyarsa CHP'nin kulağını çekip onu ürkütür, bu da aramızın bozulmasına yol açar»** diye düşüneceksin! Bunun adına siyaset yapmak değil **siyasetçilik oynamak** denir. Bir parti ciddi siyaset yapmak ve kitlelerin güvenini kazanmak istiyorsa programı başta olmak üzere tüm görüşlerinin en yaygın şekilde kitlelere mal olması için elinden geleni yapar. Hele iktidar için mücadele veren bir örgüt, iktidara yürümenin en önemli yanı olan ittifaklar meselesini son derece ciddi bir şekilde ve ilk başta da müttefiklerine güven verecek açıklık ve dürüstlikle ele almak zorundadır. «Aman niyetlerimizi öğrenirse aramız fenaya gider» mantığıyla tek bir müttefik bile kazanılamaz.

ŞU «ELEŞTİRİ ÖZGÜRLÜĞÜ»

Politika yazarı konuyu bir de «eleştiri» yönünde çekiştirerek kendini yine zor duruma sokuyor. «**TKP'yi olur olmaz eleştirirsen, burjuvaziye böyle matzeme sağlarsın**» demeye getirerek, TKP'ye eleştiri yöneltilmesinin nasıl «mahzurlar» yarattığı sanısını uyandırmak istiyor. Tabii pek kaba bir demagojiye başvurduğunun farkına bile varmıyor.

Şimdi bizim dergideki incelememiz sonucunda ortaya çıkan **bir eleştiri** olmasaydı da TKP'nin programını, politikasını, ideolojisini yerinde ve doğru bulan bir yazı olsaydı durum Tercüman —ya da burjuvazi— açısından bu yönüyle farklı mı olacaktı? TKP'nin kendisi CHP ile işbirliği

---

yoktur. Bunun bir tek anlamı vardır. O da TKP'nin programı başta olmak üzere bütün yayınlarını en geniş kitlelere ulaştırmaktaki beceriksizliği, niyetsizliği ve yetersizliğidir.

meselesini saklıyor ya da inkâr ediyor değil ki! Biz incelememizde TKP'nin CHP politikasının —işbirliği sınırları içinde— eleştirisi yaptık. Ama bu eleştiriye varmadan önce işbirliği konusunda yaptığımız tespitler objektif verilerle dayanıyordu. Ve sonuç ne olursa olsun bu tespitlerimiz aynı kalırdı. Yani TKP'nin CHP ile düşündüğü işbirliğini beğensek de beğenmesek de ilk önce bu tespiti yapardık. Zaten işçi sınıfı sosyalistleri ile sosyal demokratların işbirliği meselesi genelinde evrensel olarak konuşmuş ve Türkiye pratiğinde de tarafımızdan çokca işlenmiştir. Bu nedenle sosyalistlerin —bu arada TKP'nin— sosyal demokratlarla işbirliği yapmasına kimse karşı çıkmaz. Aksine bu işbirliğini doğru raya oturtmak sosyalistlerin görevidir. Ve bu nedenle biz TKP-CHP işbirliği meselesine özde karşı çıkmayacağımız gibi, bu konudaki olumsuzlukları gidermek için gerekli çabayı gösteririz de. Bunun için de ilk yapacağımız bu meselenin somut durumunun tespitidir. Bu tespite göre TKP'nin CHP Politikasını beğenip beğenmediğimiz ayrı bir meseledir. Biz beğenmedik, **faraziye** olarak beğenebilirdik de! Nitekim öyleleri de var! Şayet beğenseydik ve «TKP'nin CHP politikası çok iyidir» diye «fetva» verseydik Politika yazarına göre yine burjuvaziye malzeme sağlamış olmayacak mıydık? Yoksa Tercüman övme değil de eleştiri diye mi bizim yazımıza başvurdu? Oysa Tercüman'daki yazıda hiç böyle bir «hava» yok. Daha önceden incelememizi okumayan bir kişi Tercüman'daki yazıdan incelememizin eleştiri mi yoksa övgü mü olduğunu asla anlayamaz. Çünkü bu konuda tek bir ipucu bile yok ve Tercüman yazarının böyle bir şeye ihtiyacı yok. Onun için önemli olan «kömünistler» le CHP'nin arasını açmak. Ve bu nedenle «komünistler» arasındaki ayrılıklar onu ilgilendirmiyor. Onların arasındaki ayrılıkları «deşerek» «sevinç çılgınlıkları» atmıyor.

Kısacası yazımızın «eleştiri» niteliğinde olmasının konuyla uzak ya-
kın ilişkisi yok. Tercüman için önemli olan TKP'nin CHP'ye nasıl baktığı.
Bunu da ancak bizim incelememizde bulabildi ve «kullandı». Hepsi bu!
Bu nedenle Politika yazarının meseleye «eleştiri» açısından yaklaşarak
konuyu bulandırmaya çabalaması boşuna!

Ama burada bu kadarla geçemeyeceğimiz pek makbul olmayan baş-
ka bir nokta da karşımıza çıkıyor. Tercüman örneğinde meselenin eleş-
tiri yanının bir etkisi yoktur ama olabileceği durumlarla da ileride karşı-
laşılabilir. Burjuvazi karşılıklı eleştirilerden, safların zaafı hakkında
bazı izlenimler edinebilir ve taktiklerinde buna dayanarak ayarlamalara
gidebilir. Aradaki ihtilaf konusu noktaları derinleştirmek için çeşitli yol-
lara başvurabilir. Böyle «mahzur»ları var diye eleştiriden vaz mı geçile-
cektir? Bu soruya proletaryanın biliminin ve mücadelesinin cevabı **hayır**
olmuştur. Eleştiri özeleştirî mekanizmasının çalışmasındaki en ufak aksaklık en temel ilkedden vazgeçmek demektir ki bunun ceremesi mutlaka çekilir. Bunun yanında eleştiri ve özeleştirinin kurallarına proleter bir

titizlikle riayet edilmesi, gerektiğinde en esnek tutumların gösterilmesi şarttır. (1)

Ama dünyada hiçbir şart, -Politika yazarının TKP'ye sağlamaya çalıştığı imtiyazlı durumda açık örneğini gördüğümüz— eleştiri hakkını ortadan kaldırılmasına cevap vermez. Bakın «TKP'yi eleştirirseniz bunu burjuvazi kullanır. Sonra da siz zor duruma düşersiniz» diye, eleştiri yöneltenele şantaj yapmak, ne makbul bir yoldur, ne de TKP'nin eleştiriden «kurtulması» kendini kurtarır. Üstelik eleştirilere hedef olmaktan kaçmak için bu yolu denemek TKP'ye sempati duyanların bile pek hoşuna gitmez.

Hele hele burjuvazinin yasakladığı bir örgüt olduğu için TKP'nin eleştirilemeyeceğini öne sürmek «mızıkçılık»tan da kötü bir şeydir. Üstelik TKP her önüne gelene en ağza alınmadık biçimde söverken, muhataplarından «Aman TKP yasak bir örgüttür» gerekçesi ile ağızlarını kapatıp, bütün söylenenlerin hazmedilmesini istemek, bunu isteyenine sadece kraldan fazla kralcılığının bir tezahürü olarak algılanır. Böylesi gayretkeşlikler sonuçta eleştiri mekanizmasını burjuva yasallığı ile sınırlandırmak gibi koskoca çamların devrilmesine yol açar. Dünyanın hiçbir yerinde ve zamanında ne böyle bir ilke görülmüştür, ne de uygulaması! Ve şimdiye değin hiçbir işçi sınıfı sosyalisti çıkıp da «Ben özgür değilim. Onun için beni eleştiremezsiniz!» diyecek ölçüde kendini küçültüp, alçaltmamıştır. Gerçi burada sözkonusu olan doğrudan TKP değil Politika yazarıdır ve bu nedenle bu yazı TKP'yi bağlamaz diye düşünenler olabilir. Ama sözü geçen yazıyı TKP radyosu aynen yayınlayarak, bir ölçüde sahip çıktığını göstermiştir.

LENİN'E BU DENLİ SAYGISIZLIK GÖRÜLMEMİŞTİR!

Dediğimize karşılık «TKP'nin özgür olmaması şartların eşitliğini bozuyor. Onun için onun eleştirilmesini doğru bulmuyoruz» diyenler olabilir. Meselenin ilkesi bir yana bu gerekçe de demagojiktir.

Bir kere TKP özgür olmasa bile illegal yayını ile ağızına geleni söylemektedir. Şimdi, şartlar eşit olsun diye, bu konuda hiçbir gereği ve anlamı yokken bizim de illegal yayın çıkartarak mı kendisini eleştirmemiz gerekir? Bu komikten de fazla bir durum olmaz mı?

- (1) Burada geçerken bir kez daha hatırlatalım ki, Türkiye sosyalist hareketinde dergimiz ve onun desteklediği siyasi çizgi kadar bu konuda esnek ve yapıcı bir tutum izleyen başka çizgi çıkmamıştır. Bizzat burada sözkonusu edilen eleştirinin başından geçenler bu dediğimizin en somut ispatıdır. Ve eleştirinin giriş yazısında da esnek tutumumuz açıklanmıştır. Politika yazarının bütün bunları bile bile bize eleştiri zamanlaması hakkında «diskur» çekmeye kalkmasını sadece ibretle karşılıyoruz!

İkincisi TKP'nin kendisi doğrudan açık yayın yapmamaktadır ama Türkiye'de TKP'nin çizgisi doğrultusunda açık yayın yapmak imkanı mevcuttur. Ve bunu engelleyecek yasal bir hüküm de yoktur. Bu yol pekala kullanılabilir ve nitekim kullanılmaktadır da.

Nihayet Türkiye'de işçi sınıfı bilimine dayanarak pek çok yayın yapılmaktadır. Şayet siyasi bir çizgi bu imkanı kullanamayacak kadar beceriksizlik gösteriyor ve bu yoldan diyeceklerini deyip kendini savunmuyor, ya da Politika yazarının istekli görüldüğü gibi birlik doğrultusunda yayın yapmıyorsa, o kendi bileceği iştir.

TKP'nin eleştirilemeyeceği konusunda, gördüğümüz gibi türlü demagojiye başvuran ve her seferinde de daha zor duruma düşen Politika yazarı, bu açmazda bir de Lenin'i tahrif etme talihsizliğine düşüyor. Şöyle diyor:

«İyi bilinir: 'Eleştiri özgürlüğü' üzerinde gereği kadar tartışılmış ve eleştiri özgürlüğü adı altında nasıl burjuvaziye hizmet edilebileceği Lenin tarafından da olabileceği kadar açıklık ve etkinlikle gösterilmiş, pek kaypak, pek her yana çekilebilir bir kavramdır.»

Politika yazarı Lenin'i kendisine şahit göstermeye çalışırken demeye getiriyor ki; **Lenin de burjuvazi —ya da diğer egemen güçler— tarafından özgürlüğü kısıtlanmış olanlara eleştiri yöneltilmesine karşı çıkmış ve bu yolda «burjuvaziye hizmet edilebileceği»ni «açıklık»la göstermiştir!**

Bildiğimiz kadarıyla Lenin'de böyle bir «görüş» yoktur. Ne ki politika yazarının tırnak içinde atfı yaptığı «eleştiri özgürlüğü» bilindiği gibi **Ne Yapmalı'nın** bir bölümüdür. Ve bu bölümde Lenin yine bilindiği gibi, «eleştiri özgürlüğü»nü paravana ederek «Marksizmi» eleştiren Bernstein'ci revizyonistlerin işçi sınıfı hareketine getirdikleri zararları teşhir eder ve uzun uzun devrimci teorinin önemini vurgular. Oysa bizim İDD çizgisine yönelttiğimiz eleştirinin özü, bu çizginin teoriyi hafife alması ve işçi sınıfı bilimiyle bağdaşmayan ideolojik ve politik yanlılar içinde bulunmasıdır. Yani bizim eleştirimiz Lenin'in görüşüyle çalışmak bir yana, ona tam bir uyum arzetmektedir. Ve «eleştiri özgürlüğü» bölümünde Lenin'in **müttefikler ya da burjuvazi tarafından özgürlüğü kısıtlanmış olanlar eleştirilmez** anlamına gelebilecek tek bir cümlesi yoktur.

Zaten olamazdı da. Değil Lenin gibi yüce bir devrimci, herhangi bir işçi sınıfı sosyalisti «rakiplerini susturmak» için böyle bir şeye tenezzül etmez, böyle bir yola başvurmayı aklından bile geçirmez. Üstelik Lenin gibi hemen tüm eserleri eleştiri üzerine bina edilmiş —ki işçi sınıfı biliminin temel metodudur bu —ve her zaman açıklıktan yana olan bir kişinin eleştiri mekanizmasına kısıtlama getirebileceğini ileri sürmek, leninizmi hiç kavrayamamış olmaya eşdeğerdur.

Kaldı ki Politika yazarı «ceffel —kalem» Lenin «atfı» yaparken hiç değilse atıf yaptığı bölüme bir göz atmak zahmetinde bulunsaydı bu bölümdeki şu pasaja gözü takılabilirdi!

«**Credo** yaratılmadı; ama yazarlarının izni alınmadan ve belki de onların isteklerine rağmen yayınlandı. Her ne hal ise, bu yeni «programın» Gün ışığına çıkarılmasında yardımı olan bu satırların yazarı, sözcülerin görüşlerini içeren özet kopyalarının **Credo** başlığı altında dağıtılmasından ve hatta cevabıyla birlikte basında çıkmasından ötürü şikayet ve sitemler duymuştur. Ekonomizm'imizin çok tuhaf bir özelliğini, alenilik korkusunu açığa vurmasından ötürü bu olaya atıf yapıyoruz. Bu genel olarak ekonomizmin bir özelliğidir, sadece **Credo**'nun yazarlarının değil. Bu özellik, Ekonomizmin en açık sözlü ve en dürüst savunucusu olan **Raboçaya Mıysı**; (Vademacum'da Ekonomist belgelerinin yayınlanmasından ötürü öfkeye kapılan) **Raboçeyo Dyelo**: iki yıl önce **inanç bildirisi**'nin inkârı ile birlikte yayınlanmasına izin vermeyen Kiev Komitesi ve Ekonomizm'in bir çok öteki temsilcileri sayesinde açığa çıkmıştır.»

(V. İ. Lenin, Toplu Eserleri, Cilt 5, s. 364, İngilizce, Progress Publishers)

Bölümün bütünü içinde okunduğunda sözü geçen olayların daha iyi kavranabileceği bu pasajda Lenin'in söyledikleri çok açıktır. Lenin «Eleştiri özgürlüğü»nden dem vuranların nasıl «**aleniyetten**» kaçtıklarına parmak basmakta ve kendi tavrıyla da eleştiriden ve açıklıktan yana olduğunu vurgulamaktadır. Şimdi işçi sınıfı bilimi doğrultusunda eleştiri yönelten biz, «burjuvazinin özgürlüğünü kısıtladığı bu çizgiyi eleştirmeyi çok ayıptır!» demeye getirerek «aleniyetten kaçsa»da politika yazarı olduğuna göre, bu durumda yapmış olduğu atıfla **kendi kuyusunu kendi kazan** durumuna düşmüyor mu Politika yazarı?!

Lenin'in bizzat Politika yazarı tarafından «atıf» yapılan bahisde dedikleri yazıda ileri sürülenleri çürütmeye yeterli. Ancak Lenin tahrifatının nasıl Lenin'den tamamıyla «bihaber» yapıldığını göstermek için komumuza «cuk» oturan bir alıntı daha yapmamıza izin verilsin.

«Sosyal Demokrasiye karşı olanlara bir söz daha. Onlar bizim kavgalarımızı haız duyarak seyrediyor ve burun kıvırıyorlar; tabii, Partimizin başarısızlıklarından ve eksikliklerinden bahseden broşüründen tek tek pasajları seçip kendi amaçları için kullanmaya çabalayacaklar. Rus Sosyal Demokratları zaten savaşta yeterince çelikleştikleri için bu önemsiz şeylerden rahatsız olmayacak ve bunlara rağmen, işçi sınıfı hareketi gelişirken tartışmasız ve kaçınılmaz olarak üstesinden gelinecek olan kendi eksikliklerinin acımasızca ortaya çıkarılması ve özeleştirii için

çalışmalarına devam edeceklerdir. (Bir Adım İleri, İki Adım Geri. Önsöz'den) (V. İ. Lenin, TOPLU ESERLER, İngilizce, Progress Publishere, Moskova Cilt 7, sf. 208)

Bir Adım İleri, İki Adım Geri bilindiği gibi, komünist parti anlayışının klasiklerinden biridir. Ne ki bu kitapta Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin içindeki tüm olup bitenler bütün açıklığıyla sergilenmiştir. İşte «en ağır gizlilik şartlarında» bile Lenin, kendisini pervasızca tahrife kalkışan Politika yazarının tavrının 180° derece karşısındadır. Politika yazarının söyledikleri ile Lenin'in söyledikleri tamamen birbirinin zıddıdır.

SON BİR NOKTA DAHA

Politika yazarı yazısını bitirirken şöyle demektedir:

«Sözümüz işçi sınıfı çizgisinde oldukları iddia edenleredir.

Artık ayrılıkları değil birleşme noktalarını ön plana alma ve işçi sınıfının sesine kulak verme zamanı gelmiştir.»

«Yavuz hırsız ev sahibini bastırır» sözü tam bu durumlar için söylenmiştir. Birazcık insafdan nasibi olan herkes bilir ki gerek dergimiz, gerekse politikasını desteklediğimiz çizgi kadar birlik konusunda olumlu politika izlemiş, hangi çeşitten olursa olsun, ister sosyalist, ister anti-faşist, ister anti-emperyalist birlik meselesini devamlı gündeminde diri tutmuş ve bu konuda her zaman samimi ve somut öneriler getirmiş bir ikinci çizgi Türkiye'de yoktur. Ve bugün yazarın «avukatlığını» yaptığı çizginin de bu meselelerde nasıl olumsuz ve yıkıcı bir politika izlediğini, nasıl samimiyetten tamamiyle uzak tutumlarıyla meseleleri zorlaştırdığını herkes bilmektedir. Şimdi kalkıp da bu çizgi adına «birlikçilik» yapmak ve hele bizi «birliği zorlaştıran» olarak ilan etmek yazarın kendinden başkasını ikna etmeyecektir.

Politika yazarı talihsiz bir yazı yazmış, ava gideyim derken aylanmıştır. Acıklı ve zor bir duruma düşmüştür. Bunun da nedeni, savunuculuğunu yaptığı çizginin evvel eski kullana geldiği işçi sınıfı dışı metotları onun da benimsemeye başlamasıdır. Kendisi, ideolojisini değiştirmeden önce böylesi metotlara dehşetli tepki gösterirdi. Oysa şimdi aynı metotları mübah görmeye başlamış. Tevekkeli dememişler: **Üzüm üzümüne baka baka kararır!**

TÜSTAV

ÜRÜN Dergisi Kendi Eliyle Kendi İpini Çekiyor

ÜRÜN Dergisi'nin Eylül 1977 tarihli 39. sayısında «İleri Demokrasi Savaşımı» başlıklı bir yazı yayınladı. Yazar, Dergimizin 42 nci sayısında yayınlanan **İleri Demokrasi Nedir** başlıklı yazımızı konu edinmiş. Pek «nezih» bir lisan ile Dergimize veryansın ediyor. Ama yaptığı sadece bu. Ya da yaptığı başka şeyler var. Sözelimi defalarca **açık tahrifat** yapıyor. Ya demediklerimizi bize dedirtiyor. Ya da bütünü bir kenara bırakıp, yaptığı «seçme»lerle dediklerimizin tam tersi anlamlar çıkartıyor.

Sonra apaçık **cahillik** yapıyor. İdeolojik seviye yetersizliği ile açıklanamayacak cehalet örnekleri veriyor. Tabii bunda hem «olmaz» savunmak gibi güç bir konumda bulunmasının, hem de yetersiz bilgilenmenin yol açtığı kendini «allame-i cihan» zannetmenin epey rolü var.

Nihayet atfedilmez **çelişiklere** düşüyor. Bunda da «Türkiye için gersiz» olanı «kitabına uydurma»nın bir hayli etkisi olsa gerek.

ÜRÜN'deki yazıyı bütünüyle ele alıp, ayrıntılarına varana dek eleştirmeyi gerekli görmüyoruz. Çünkü Dergimizin hacmi açısından bu «madeten» mümkün değil. Ayrıca her iki dergiyi de izleyen ve doğruyu arayan okuyucular açısından böyle bir şeyi gereksiz görüyor, hatta okura saygısızlık buluyoruz. Çünkü her iki yazıyı da okuyan bir kişi, bizim yenden ele almamıza gerek kalmadan ÜRÜN'deki yazının aksaklıklarını kolayca farkedebilir. Bunun için iki yazıyı birlikte okumak yeter de artar bile. Ama İDD çizgisini mezhep tutarcasına benimseyenlere sözümüz yok. Onlar ÜRÜN yazısındaki pek «edebli» ifadeden istedikleri kadar «müstefid» olup keyiflensinler.

ÜRÜN'deki yazının ana teması şu: Biz, İleri Demokrasinin, «**gelişmiş kapitalist ülkelerin gündeminde devrimci durum olmaması ve kayda değer bir süre için de görünmemesine dayanan sosyalizme barışçıl geçiş**» olduğunu söylemekteymişiz. Bunun anlamı ileri kapitalist ülkelerde devrim olmaz demekmiş. Bizi bu fikre götüren bu ülkelerdeki işçi sınıfının devrimciliğini inkar etmemizmiş. Bu da gizli maoculukmuş. Kirlardan şe-

hirlerin zaptı «teorisi»nin mahcup bir ifadesiymiş. Dolayısıyla biz goşistmişiz, maocuymuşuz, vs. vs.

Aklı başında bir kişi en azından vardığı sonuca bakar da, **inandırıcı olur mu olmaz mı?** diye bir an «tereddüt» eder. Türkiye’de bizim —gizli açık— maoculuk yaptığımızı söyleyeceksin, sonra da bu dediğine inacak insan arayacaksın!

«DEVİRİMCİ DURUM»A İLİŞKİN SÖZLERİMİZ...

İşte Ürün yazarının birinci büyük tahrifatı tam bu noktadır. Biz, ileri demokrasinin, temelinde ileri kapitalist ülkelerde devrimci durum eksikliğinden kaynaklandığını ve bunun sosyalizme barışçıl geçişin ilk aşaması olduğunu söyledik. Ve bu söylediğimizi de somut toplumsal verilerle detaylı bir şekilde açıkladık. İleri demokrasi aşamasının gündeme gelmesinin nedenlerini gösterdik. Ne işçi sınıfının rolünü küçümsedik ve devrimciliğine toz kondurduk, ne de «İleri Kapitalist Ülkelerde bu şartlarda devrim olmaz» demeye getiren tek bir cümle ettik. Aksine ileri Demokrasinin gelişkin kapitalist ülkelerde işçi sınıfı partileri tarafından işçi sınıfının daha güçlü bir iktidar mücadelesi verebilmesi, toplumun daha ileri götürülmesi, emperyalizmin yenilgiye uğratılması ve sosyalist bir düzene geçilmesi amacıyla gündeme getirildiğini ısrarla belirttik. Yolu, metodu ne olursa olsun kapitalizmden sosyalizme geçişin **eksiksiz bir sosyal devrim** olacağını, bu nedenle ileri demokrasi aşamasından sosyalizme geçişin de bu anlamda bir devrimi gerçekleştireceğini, bilimsel temeliyle vurguladık. Ve ileri demokrasi hedefini gündeme getiren gelişkin kapitalist ülke işçi sınıfı partilerinin bu doğrultudaki çabalarını küçümsemek bir yana aynen şöyle dedik:

«İktidar meselesinde söz sahibi olamamanın yol açtığı, kitlelerden tecrit olma tehlikesinin önü alınmalıydı. Bilim mevcut şartlara yaratıcı bir şekilde uygulanarak bir çıkış yolu aranmalıydı. İşte **genel oy’un da** geçişte bir imkan sağlayabileceği, barışçı geçişin de bir yol olabileceği bu şartlarda gündeme geldi.» (İlke, sayı 42 s. 75)

Ama **tahrifatçılığı** kendine metot edinen Ürün göz göre göre meseleyi çarpıtarak aynen şöyle diyebilmektedir:

«Uzunca bir perspektif için devrimci duruma ulaşacağına benzemiyor! Partiler tıkanmayı açmak için ne yapmalıydılar? Can sıkıntısından bir İleri Demokrasi uydurmalıydılar!»

«İleri demokrasi» meselesinin gündeme geliş nedenleri işçi sınıfının bilimini kendine klavuz edinenler için yeterince açıktır. Ancak siyastin futbol takımı tutma derekesine indirgenmesinin olağan karşılandığı:

Ülkemizde bu konuya bir miktar daha aıkklık getirebileceği inancıyla, ürün'n iddialarından belli başlılarını bir kez daha ele almak istiyoruz.

NESNEL OLGULARI GÖRMEMEK YANILGININ TEMELİDİR

rn, devamlı olarak bizim ileri kapitalist ülkelerde «işçi hareketi» nin «işçi sınıfı»nın tıkanığını söylediğimizi iddia ediyor. Apaçık bir tahrifat. Yazımızın bir tek satırında bile böyle bir ibare yoktur. Böyle bir şey düşünmediğimiz gibi, bu anlama çekilebilecek ifadelerden titizlikle kaçındık. Çünkü gayet iyi biliyoruz ki, değil İkinci Harp'ten bu yana burjuvazinin gericileşmeye başladığı tekelleşme sürecinin başından beri kapitalist ülkelerde toplumsal muhalefetin başını «işçi sınıfı», «işçi hareketi» çekiyor. Toplumların ileriye doğru evrimleşmesinin yegane motoru ve güvencesi bu sınıf. Ve bu gerçek özellikle gelişkin kapitalist ülkelerde en çarpıcı ve somut bir şekilde kendini gösteriyor.

Ama bilimin söylediği ve tarihin de ispatladığı gibi, toplumsal muhalefetin başını çekmesine rağmen «işçi hareketi»nde de zaman zaman duraksamalar hatta geçici gerilemeler kaydedilebilir. Ne ki toplumsal muhalefetin önderi olduğu sürece —ki gelişkin kapitalist ülkeler için başka türlüsü mümkün değildir— işçi hareketindeki bir tıkanıktan bahsetmek ne denli önemli duraklamalar ve gerilemeler dahi olsa doğru değildir. İşte rn iddiasına «haklılık» payı çıkartabilmek için bu «ince» tahrifatı yapmaktan başka çare bulamamaktadır.

Oysa bizim söylediğimiz son derece açıktır. Biz «işçi hareketinin tıkanığını» hiçbir zaman söylemedik. Söylediğimiz, işçi sınıfı partilerinin iktidarı ele geçirmelerini sağlayacak **devrimci durumla ilgili bir tıkanıklıktı**. Ve bu tıkanıklığın işçi sınıfı partilerinin subjektif şartları oluşturmak için yürüttükleri çalışmalardan bir ölçüde **bağımsız** objektif toplumsal temeli olduğunu göstermeye çalıştık. İşçi hareketindeki değil, işçi sınıfı partilerinin iktidar mücadelesindeki bir tıkanıklıktan bahsettik. Ne ki ürün açık bir tahrifatla, bu noktadan hareket ederek bizim «maoculuğumuzu» kanıtlamaya alışıyor.

Herkes bilir ki «işçi hareketi» ayrı şeydir **işçi sınıfı partisi** ayrı şey. «işçi hareketi» içine nc partinin dışında diğer «işçi kökenli» partiler dahil olduğu gibi, işçi sınıfının nc parti çizgisini izlemeyen sendikal örgütlenmeler de girer. Zaten böyle olmasaydı, ileri demokrasinin hayata geçirilmesini sağlayacak olan **işçi hareketinin birliği** diye birşey olmazdı.

İşte gelişkin kapitalist ülkelerde toplumsal muhalefetin başını çeken **bir kül** olarak bu işçi hareketidir. Ve ayrı ayrı ülkelerin işçi hareketleri içinde yer alan proletarya partilerinin devrimci durum «tıkanıklı-

ğı»ndan ileri gelen **etkinliklerinin azalması** dahi söz konusudur. Meseleye somut örnekler daha fazla açıklık getirecektir.

TESPİTLERİMİZİ KANITLAYAN ÖRNEKLER...

Gelişkin kapitalist ülkelerin başını çeken ABD'de İkinci Savaş sonrasında başlatılan «Mc Carty»ci saldırının da etkisiyle ABD Komünist Partisi'nin toplumsal etkinliğinin büyük ölçüde azaltılması sağlanmıştır. Ve bu partinin ABD'deki güçlü sendikal örgütlerde etkinlik derecesi bugün dahi hemen hiç mertebesindedir.

Avrupa kıtasındaki emperyalist ülkelerin başını çeken Federal Almanya'da, sosyalist hareketin durumu ortadadır. Hitler faşizminin yıkılmasından sonra yapılan ilk seçimlerde, faşist diktatörlüğün getirdiği bütün tahribata rağmen, Alman Komünist Partisi 1,5 milyon civarında oy almayı başarmıştır. Oysa şartlar öylesine gelişmiştir ki, bu köklü partinin legal çalışması emperyalist burjuvazi tarafından yasaklanabilmiştir. Ve Alman toplumundan bu yasaklamayı uygulamaya koydurmayacak ölçüde bir tepki yükselmediği bilinen bir gerçektir. Bir toplumda proletarya partisinin etkinliğinin azalmasının somut belirtisi bu değilse başka hiçbir şey değildir. Ve bunun kökeninde yatan objektif nedenlerin başında gelen de, «devrimci durum tıkanıklığı»dır. Kaldı ki bu ülkede işçi sınıfının sendikal örgütlenmesi de Komünist Partisi'nin değil Sosyal Demokrat Parti'nin güdümündedir.

Akdeniz ülkeleri —ve Portekiz— dışında kalan kapitalist Avrupa ülkelerindeki öncü partilerin durumları —Finlandiya hariç— üç aşağı beş yukarı Federal Almanya'daki gibidir. Bu ülkelerin hemen hepsinde işçi sınıfı partileri bugün dahi İkinci Harp sonrasındaki toplumsal etkinlik seviyelerinde olmaktan bir hayli uzaktırlar.

ABD ve Avrupa dışındaki gelişkin kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı partilerinin bugün için **iktidar alternatifi** denebilecek toplumsal etkinliğe sahip olmadıklarını biliyoruz. Bunların içinde toplumsal etkinliği en ileri olan Japon Komünist Partisi ise ülkedeki devrimci durum şartlarından hareket ederek sosyalizme barışçıl geçişi savunuyor.

Akdeniz ülkelerinin durumu diğerlerinden oldukça farklı. Bir kere Fransa ve İtalya dışında kalanların —bizle kıyaslandığında bir hayli ileri olmalarına rağmen konumuzda ele aldığımız cinsten ileri kapitalist ülkeler olduklarını söylemek doğru değil. Bu nedenle bu ülkelerdeki işçi sınıfı partilerini —savunduklarını bahis konusu etmeksizin— konumuzun dışında tutuyoruz.

FRANSA ÖRNEĞİNİN KANITLADIKLARI...

Önce Fransa'yı alalım. Harp sonrasında Komünist Partisi'nin büyük saygınlığı ve etkinliği var. 1947 sonuna kadar ki koalisyon hükümetleri-

nin hepsinde yer alıyor. Üye sayısı 1945 Ocak ayında 387.098 den Aralık 1947 de 967.785 e çıkıyor (*). 1947'de Fransa'daki günlük basının toplam tirajı 11 milyonken bu toplamın içindeki **komünist basının** payı 2.777.000 ! Yani komünist basın toplam günlük basının 4'de 1'ini oluşturuyor. FKP 1945 seçimlerinde geçerli oyların % 26'sını almışken bu oran 10 Kasım 1946 seçimlerinde % 28,6 ya kadar ulaşiyor.

Ne ki harp sonrasında kapitalist ülkelerdeki gelişmeler Fransa'da da etkisini göstermekten geri kalmıyor. Önce partinin üye sayısında büyük bir düşme görülüyor. Milyona yaklaşan üye sayısı 1954 Nisanında 506.250 ye, 1955 de ise en düşük seviyesine, 389.000 e düşüyor. Bir işçi sınıfını partisinin üye sayısındaki dalgalanmaların onun toplumsal etkinliğinde belirleyici olduğunu ileri sürmek elbetteki doğru değildir. Ama FKP'de gözlemlenen, bir dalgalanma değil harp sonrasında hızlı bir yükselme ve 1940'ların sonundan itibaren ise hızlı bir düşmedir. Ve üye sayısındaki yeniden kayda değer yükselmeler ise 1960'ların başından itibaren görülmektedir.

Komünist basının toplam basın içerisindeki gerilemesi ise çok daha ileri boyutlara varmaktadır.

Yıllar	Günlük basının tiraj toplamı	Komünist basın
1947	11 milyon	2.770.000
1952	11 milyon	900.000
1955	10 milyon	800.000
1965	11 milyon	400.000

Harp sonrasında komünist basının toplam basın içindeki payı 4'de 1'in üstüne çıkmışken bu oran 1960'ların ortasında % 4'ün altına kadar düşmüştür. Yani komünist basın takriben 20 yıl içinde her 6 okuyucusundan ortalama 5'ini kaybetmiştir! Bu tablo «toplumsal etkinlik» konusunda bir hayli açıklayıcıdır.

Nihayet 1946'dan bu yana yapılan çeşitli seçimlerde FKP hiçbir zaman 1946 seçimlerindeki oy yüzdesini aşamamıştır. Hatta 1958 seçimlerinde oy oranı % 18.9'a kadar düşmüştür. Daha sonraki dönemde ise FKP'nin oylarında tedrici bir yükselme görülmektedir.

FKP'nin durumu ve gelişme çizgisi, bizim yazımızın ana fikrini tamamiyle doğrular mahiyettedir. FKP'nin İkinci Harp sonrasındaki toplumsal etkinliği, kapitalist dünyadaki gelişmeler sonucu bir ölçüde azalmaya yüz tutmuş ve bu durum 1950'lerin sonlarına kadar sürmüştür. Ve daha sonraki dönemde görülen olumlu gelişmelerde ise, İleri Demokra-

(*) Fransa ile ilgili rakamlar Annie Kriegel'in **Fransız omünistleri** kitabından alınmıştır. Üye sayılarında örgütlere dağıtılan üye kartları veridir.

sinin hayata geçirilmesi amacıyla FKP'nin başarılı bir şekilde kotardığı birlik politikasının önemli bir rolü vardır.

Komünist hareketin güçlü olduğu bir diğer ileri kapitalist Avrupa ülkesi İtalya'dır. Ancak bilindiği gibi bu parti «ileri demokrasi»den çok, **Tarihsel uzlaşma** adını verdiği, Hristiyan Demokrat Parti ile bir diyalogu ve giderek sosyalizme barışçıl geçişi savunmaktadır. Savaşın sonra yapılan ilk genel seçimlerde İKP oyların yaklaşık % 23'ünü toplamıştır. Ve bu oy oranı 1950'lerin sonuna kadar hemen hemen aynı —hatta %0,5 eksilerek— kalmıştır. İKP'nin oylarının hızla yükselişi 1960'lara ve 1970'lere özgüdür. Kısacası İKP örneği de bizim yazımızın ana temasını doğrulamaktadır.

DEVİRİMCİ DURUM'UN GÖSTERGELERİ ÜZERİNE...

Gelişmiş kapitalist ülkelerdeki proletarya partilerinin, toplumsal etkinlik açısından İkinci Harp sonrasındaki gelişme çizgilerine ışık tutabilecek bazı göstergelere kısaca göz attık. Ve gördüğümüz o ki savaş sonrasının getirdiği şartlar sonucu bu partilerin toplumsal etkinliklerinde Ürün'ün iddia ettiği gibi bir yükselme değil genel hatlarıyla bir azalma var. Oysa bizim konumuz bu değil. Biz devrimci durum açısından meseleyi inceledik. Ama Ürün'ün gerçeklere aykırı iddialarını gerçeğin mihenk taşına vurunca bu sonuç ortaya çıktı. Bu çok doğal. Çünkü Harp sonrasındaki gelişmelerle birlikte gelişkin kapitalist ülkelerde emperyalizm, devrimci durumların gerçekleşmesini geciktirebilecek bir dizi «tedbir» almayı becerebilmiştir. Ve işçi sınıfı partilerinin toplumsal etkinliklerindeki nisbi azalmanın başlıca nedeni de budur.

Bir işçi sınıfı partisinin seçimlerde aldığı oyların oranı —tek başına— partinin başarı çizgisini elbette ki belirlemez. Yoksa İkinci Enternasyonal partileri gibi «yüzde ellibircilik» mutlaklaştırılıp oportünizmin batağına saplanılır. Ama işçi sınıfı partilerinin aldıkları oyların bir anlamı vardır. Engels'in ünlü deyişiyle «**genel oy hakkı işçi sınıfının olgunluğunu ölçmeyi sağlayan göstergedir.**» Yani bir proletarya partisinin seçimlerde aldığı oylar, onun toplumsal etkinliğine ışık tutabilecek bir ölçüdür. Ve gene Engels'in deyişiyle «genel oy hakkı termometresinin, emekçiler için kaynama noktasını göstereceği gün, onlar da kapitalistler gibi, ne yapmaları gerekiyorsa onu yapacaklardır.»

Burada Engels'in sözünü ettiği «**kaynama noktası**»nın devrimci durum olduğu açıktır. Şüphesiz ki «kaynama noktası» zaman ve mekan şartlarına bağlı olarak ülkeden ülkeye değişen «derece»lerde olacaktır. «Oy hakkı termometresi»nde «kaynama noktası» olarak %51'i beklemek, o günlerin şartlarında İkinci Enternasyonal partilerinin devrim kaçaklığının gerekçesiydi. Bugün ileri kapitalist ülkelerin işçi sınıfı parti-

leri bu «kaynama noktası»nı «yüzde kaç» olarak görmekteler? Yani devrimci duruma delalet edebilecek oy yüzdesi olarak her ülkenin kendi öncü partisi ne düşünüyor? (*) Bu noktayı bilmiyoruz Ama bu oranın ülkenin özgül şartları ne olursa olsun belirli bir yüzdenin altına düşmesi şarttır.

Bilebildiğimiz kadarıyla gelişkin kapitalist ülkelerin proletarya partilerinin büyük bir bölümünün aldıkları oyların oranı % 10'un üstüne çıkmaz. Bunların da büyük bir bölümü devamlı % 5'in altında oy almaktadırlar. Bizce ileri bir kapitalist ülkede bir parti % 10'un altında oy alıyorsa bu ülkelerde «genel oy hakkı termometresi emekçiler için kaynama noktasını» göstermekten bir hayli uzaktır. Yani bir başka deyişle, bu gibi ülkelerde İkinci savaş'tan bu yana devrimci durum oluşmadığı gibi, «termometre bu sıcaklığı» gösterdiği sürece —aniden patlak verecek, beklenmeyen önemli olaylar vuku bulmadıkça oluşması da pek olası değildir.

İkinci savaş'tan bu yana bütün dünyadaki gelişkin kapitalist ülkelerde işçi sınıfı partisi sadece 4'tür: İtalya, Fransa, Finlandiya ve Japonya Komünist partileri. Bunlardan İtalyan ve Fransız Partilerinin aldıkları oylar ise genellikle % 20'nin üstünde. % 10'un üzerinde bir oy oranı «kaynama noktası» sayılabilir mi? Hatta % 20'nin üstündeki oy oranları o ülkeler emekçileri açısından (İtalya ve Fransa) «kaynama noktaları» olarak addedilebilecek midir? Bu konuda esas söz sahibi olanlar şüphesiz ki o ülkelerin öncü partileridirler. Ve herkesin bildiği gibi sözü geçen ülkelerin işçi sınıfı partileri % 10'un hatta % 20'nin üzerindeki oy oranlarını «kaynama noktaları» yani **devrimci durumun göstergeleri** olarak değerlendirmemişlerdir. Zaten gelişkin kapitalist ülkelerde, değil çoğunlukla rastlanan % 10'dan düşük oranları, bu mertebedeki oy yüzdelerini dahi devrimci durumun göstergeleri addetmek, hem gerçekçi olmamakla, hem de **maceracılıkla** eş anlamlıdır.

İLKE'NİN «ELEŞTİRİ»YE UĞRAYAN GÖRÜŞLERİ...

Bunları neden söyledik? Şunun için. İkinci harp'ten bu yana tek bir gelişkin kapitalist ülkede dahi «genel oy hakkı termometresi emekçiler için kaynama noktasını» göstermemiş. Yani otuz küsur yıldır bu ülkelerde devrimci bir durum **seçim sonuçlarına** bakılırsa oluşmamış.

Öte yandan biz ne demişiz. Şunları :

«Kısacası proletarya iktidarın hem de uzun yıllardan beri, yega-

(*) Burada barışçıl geçiş meselesi ile bu nokta birbirine karıştırılmamalıdır. Çünkü barışçıl geçişi esas alan öncü partiler sadece kendi oylarını değil geniş bir antimonopolist cephenin toplumsal etkinliğini esas almaktadırlar.

ne adayıydı. Ama iktidarı ele geçirmesi için gerekli şartlar bir türlü oluşmuyordu. Oluşması bir yana, uzunca bir perspektif için de oluşacağına benzemiyordu.» (sf. 75)

«Bu bekleyiş ise devrimci durum oluşmadığı ve oluşması için de kısa vadede objektif bir belirti olmadığı için kendilerinin toplum da tıkanmaları ve bir ölçüde tecrit olmaları olgusunu getirmişti.» (sf. 75)

«Gelişkin kapitalist ülkeler için öngörülen ileri demokrasinin, 'devrimci durum'un o ülkelerde en azından belirli bir perspektif için beklenir olmamasına dayandığını görmüştük.» (sf. 104)

«Açık olan ikinci nokta ise, ileri demokrasi aşamasının, gelişmiş kapitalist ülkelerin gündeminde devrimci durumun olmasından ve kayda değer bir süre için de görünmemesinden kaynaklanması:» (sf. 86)

Yazımın değişik yerlerinde farklı ifadelerle dediğimiz hep aynı. İkinci Savaş sonrasında gelişkin kapitalist ülkelerde ortaya çıkan şartlarda devrimci durumun oluşmadığını ve oluşmasının da «**uzunca**», «**en azından belirli bir perspektif için**», «**kayda değer bir süre için**» vb. beklenmediğini ya da bu konuda «kısa vadede objektif bir belirti olmadığını» söylemişiz. Kısacası **belirli bir süre için** devrimci durumun şartlarının gerçekleşme ihtimali görülmediğini ifade etmişiz. İkinci savaştan bu yana 32 yıl geçti. Oysa ilk sosyalist devrimden dünya sosyalist sistemine geçilmesi, yani Çarlık Rusya'sında **devrimle sonuçlanan** bir devrimci durumdan yine bir seri sosyalist **devrimlerle sonuçlanan** bir diğer devrimci duruma gelene değin sadece 29 yıl yetmişti. Demek ki ikinci Harp'ten bu yana olup bitenler, sadece ve sadece bizim söylediklerimizi doğruluyor. İleri demokrasi, İkinci Savaş sonrasında gelişkin kapitalist ülkelerde ortaya çıkan yeni şartlarda **belirli bir süre için** devrimci durumun oluşması ihtimalinin zayıflığı karşısında o ülkelerin öncü partileri tarafından gündeme getirilmiş ve nitekim o günlerden bu yana bu ülkelerde olup bitenler, bu öngörünün ne kadar isabetli olduğunu ispat etmiştir. Gerçekten İkinci Savaş'tan bu yana geçen süre boyunca gelişkin kapitalist ülkelerden bir tanesinde bile devrimci durumun şartları oluşmuş değildir. Ve hatta önümüzdeki belirli bir süreç için de oluşması için somut bir belirti yoktur.

Devrimci durumun yegane belirtisi o ülke partisinin aldığı oyların oranı mıdır? Elbette ki değildir. Devrimci durumun oluşmasına yol açan toplumsal şartlar bellidir ve tartışması yapılan yazımızda yeteri açıklıkla ele alınmıştır. Biz burjuva anlamda genel oy mekanizması tüm geliş-

kin kapitalist ülkelerde işlediği için oy oranını açık fikir verebilecek bir gösterge olarak aldık. Oy oranlarını bir kenara bırakarak meseleye genel toplumsal gelişme açısından baktığımızda bir şey değişecek mi? Hiç sanmıyoruz. Tek bir kişinin bile İkinci Savaş'tan bu yana şu veya bu gelişkin kapitalist ülkede şu tarihte şu olaylar neticesinde devrimci durumun oluştuğunu iddia etmesi mümkün değildir. Bunalımın en uç noktaya vardığı 1968 Fransa'sı bile devrimci durumdan bir hayli uzaktır. Unutmayalım ki, 1968 Fransa'sında bir devrim öngörenler devrimci durumun oluştuğunu ileri sürenler sadece «sol» maceracı, öğrenci kökenli hareketler olmuşlardır. FKP bu gibi maceracı önerilere karşı çıkmış ve işçi sınıfı bilimine ve üslûbuna karşı düşen görüşleri eliyle bir kenara itmiştir. Zaten Fransa'da 1968 baharında devrimci durumun oluştuğunu ileri sürmek FKP'ni devrim kaçakçılığıyla ve dolayısıyla oportünistlikle itham etmekle eş anlamlıdır. Nitekim bu gibi iddiaları ileri sürenler vardır ve bunlar da «sol» revizyonistlerden başkaları değildir. Hele hele «İtalya'da bugün olup bitenleri» devrimci durum göstergesi (Ürün yazısı, sf. 67) olarak değerlendirmek, ya «goşist»liğin dik alasıdır ya da Lenin'in «devrimci durum öğretisini» hiç kavramamış olmanın «parlak» bir belirtisi! Gerçi İtalya'da İKP'nin oy oranı «genel oy hakkı termometresi»nin görünüşte emekçiler için kaynama noktasına geldiğine işaret etmektedir ama, orada emekçiler yine Engels'in deyişiyle «kapitalistler gibi ne yapmaları gerekiyorsa onu yapacak» değildirler. Çünkü İKP sosyalizme barışçıl yoldan geçileceğini öngörmektedir. **Devrimci durum** ise barışçıl geçişle uzak yakın ilişkisi yoktur. Çünkü devrimci durum öğretisi Lenin tarafından proletaryanın iktidarı şiddet yolundan ele geçirilmesi esaslı üzerine bina edilmiştir.

Evet öncü partilerin oy yüzdelerini bir kenara bırakarak, yapılacak kaba bir değerlendirme bile İkinci Savaş'tan bu yana ileri kapitalist ülkelerde devrimci durumların oluşmadığını, devrimci durumla ilgili objektif ve subjektif şartların bu bütünsellik içinde gerçekleşmediklerini apaçık göstermektedir. Yani tarih bizim ileri sürdüğümüz görüşün «kocaman bir yalan» (sf. 67) olmadığına aksine Ürün'ün gerçekleri devamlı tahrif ettiğine tanıklık etmektedir.

BİLİM MERKEZLERİNİN GÖRÜŞÜ ÜRÜN DERGİSİNE DERS OLSUN

Buraya kadar ileri demokrasinin temelde devrimci «durum noksanlığına dayandığı» yolundaki görüşümüzün bizzat toplumsal pratik tarafından nasıl doğrulandığını göstermeye çalıştık. Kaldı ki, —hep belirttikimiz gibi— bu bizim ortaya attığımız bir görüş, bize özgü bir çözümleme değil. Böylesi bir politikanın sahipleri bizzat gelişmiş kapitalist ül-

kelerin işçi sınıfı partileri. Kısacası ileri demokrasi hedefinin devrimci durum şartlarının eksikliğinden kaynaklandığını biz uydurmadık! İşte bu dediğimizin somut belgeleri:

İlk olarak yazımızda yer alan uzunca bir alıntının bir bölümüne yeniden göz atalım. (*) Şayet Ürün yazarı bu alıntıyı dikkatle okumuş olsaydı, —aşırı şablonculuğa bir hayli meraklı da olduklarından— kuru sıkı veryansın etmek için biraz tereddüt ederdi.

«Bilimsel sosyalist hareket dünya yüzeyinde sosyalizm lehine olan değişimleri bugünkü kapitalist toplumun ekonomik ve toplumsal yapılarındaki esaslı değişiklikleri ve bu toplumun çelişkilerinin eski ve yeni biçimler altında gösterdiği büyümeyi çözümlenmiştir. Bu çözümlenmeden hareketle anti-tekelci bir ittifak içinde ilerici güçlerin biraraya getirilebileceği sonucuna varmıştır. Bilimsel sosyalist hareketin erdemi işte bu çözümlenmede ve değerlendirmededir. İleri güçler arasında böyle bir birleşime kapitalist ekonomik, politik ve toplumsal yapıların nisbeten barışçı, ama aynı zamanda devrimci bir yolla değiştirilmesi ve yeni toplumun yaratılması için gerçek bir olanak yaratacaktır. Geniş bir anti-tekelci ittifak ve sosyalizme nisbeten barışçı bir geçiş olanağı fikri, gelişmiş kapitalist ülkelerdeki bilimsel sosyalist hareketin stratejisinin temelidir.

Bilimsel sosyalistler, her yeni tarihi aşamada, sosyalist devrim hakkında derinliğine işlenmiş bilimsel bir anlayış oluşturmaya, bu devrimin hazırlanması sorununa, nesnel koşullarının olgunlaşmasına ve özellikle devrimci durum sorununa, kısacası devrimci işçi sınıfı hareketinin strateji ve taktiklerini belirleyen tüm sorunlara her zaman büyük önem verdiler. Savaş sonrası dönemde, gelişmiş kapitalist ülkelerin komünist partileri için şu soruyu yanıtlama zorunluluğu ortaya çıktı: sınıf güçlerinin dünya düzeyindeki bugünkü dağılışı karşısında, tekelci devlet kapitalizmi ve bilimsel ve teknik ilerleme koşulları altında, emekçilerin maddi koşullarındaki değişikliklerin ve bu kitlelerde sınıf bilincinin oluşumunda ortaya çıkan yeni etkenlerin doğurduğu ortamda, sosyalist devrime nasıl ilerlemek gerekir?

Sorun sonunda şuna varıyordu: kesin darbeyi indirmek için

(*) Burada bizim, ihmalimiz sonucu ortaya çıkan aksaklığın okuyucuyu yanılttığı iddiası pek geçerli olamaz. Gerçi bu alıntının ana metnin hurufatı ile dizilmiş olması, alıntı sonunda tırnağın kapatılmasının ve alıntının kaynağının belirtilmesinin unutulması gerçekten bağışlanabilir gibi değildir. Ne ki alıntının başında bu alıntının Sovyet bilim adamlarından yapıldığı açıkça belirtilmiştir. (Daha sonra ilke yayınları arasında çıkan İleri Demokrasi ve Türkiye kitabında aynen yayınlanan yazımızda bu aksaklıklar giderilmiştir)

devrimci bir ortamın gelmesini mi beklemek gerekir, yoksa, iktidara işçi sınıfı ve müttefikleri tarafından el konulmasından önce tekелci sermayenin egemenliğini en aza indirmek amacıyla inatçı ve sürekli bir politik ve ekonomik mücadele ile birbiri arkasından daha ileri mevziler mi kazanmak gerekir?

Sosyal gelişmenin bugünkü aşamasındaki objektif koşulları analiz eden bilimsel sosyalistler şu sonuca vardılar: Modern kapitalizm çerçevesinde esaslı demokratik reformlar, elverişli ortamın belirmesine kadar ertelenmemelidir. Çünkü bu reformlar için mücadeleden vaz geçilmesi, olayların gerisinde kalmak ve tekелci burjuvaziye durumunu güçlendirme, nüfuzunu genişletme ve pekiştirme fırsatını vermek anlamına gelir.

Gelişmiş kapitalist ülkelerde bugünkü ortamın analizi toplumun devrimci değişimi sürecinin başlıca iki aşamaya sahip olduğunu gösterir: Demokratik (anti-tekелci) aşama ve sosyalist aşama.» (İlke sayı 42, sf 81-82)

(V. Vassine, S. Gribanov, İ. Oundassynov Bilimsel sosyalizm ve sosyal demokrasi, Bilim yayınları sf. 72-74).

Ürün yazarı son derece anlaşılır olan bu satırları, kendisi de anlaşılan bir daha, bir daha okumalıdır. Sovyet bilim adamları ileri demokrasinin gündeme gelişini alabildiğine veciz bir şekilde ifade etmişlerdir. Çıkış noktası «**bugünkü kapitalist toplumun ekonomik ve toplumsal yapılarındaki esaslı değişiklikler ve bu toplumun çelişkilerinin eski ve yeni biçimler altında gösterdiği büyüme**» olarak belirlenmektedir. Bizim somut örnekleri ile ve detaylandırarak vermeye çalıştığımız da budur. «Demek ki şu kapitalizmin can çekişen, çürüten son aşamasında kapitalizme bir şeyler oldu!» cümlesi ile isnat edilen yakıştırmaya kaba bir tahrifattan başka birşey değildir.

Devam edelim. Alıntının bir aşağıdaki bölümünde işçi sınıfının bilimini kendine klavuz edinenlerin «**her yeni tarihi aşamada sosyalist devrim hakkında derinliğine işlenmiş bilimsel bir anlayış oluşturmaya, .. nesnel koşulların olgulaşmasına ve özellikle devrimci durum sorununa, .. büyük önem verdikleri**» ifade ediliyor. Bu satırlar da ileri demokrasi meselesindeki yaklaşımımızı aynen doğruluyor. İleri demokrasi meselesini açmamıza, bu eserin bir hayli katkısı olduğu göz önünde tutulursa başka türlü söz zaten düşünülemezdi.

Alıntının daha ileriki bölümünde «**savaş sonrası dönemde gelişmiş kapitalist ülkelerin komünist partileri**»ni gündemlerindeki sosyalist devrim doğru ilerleyebilmek için «**tekелci devlet kapitalizmi ve bilimsel ve teknik ilerleme koşulları altında, emekçilerin maddi koşullarındaki değişikliklerin ve kitlelerde sınıf bilincinin oluşumunda ortaya çıkan yeni**

etkenlerin» bilimsel teori ışığında yeniden ele alındığı vurgulanıyor. Ve nihayet **«SORUN»un «SONUNDA şuna var»**dığı söyleniyor:

«Kesin darbeyi indirmek için DEVRİMCİ BİR ORTAMIN gelmesini mi BEKLEMEK gerekir, yoksa ... daha ileri mevziler mi kazanmak gerekir?»

İşte yazımızın ana tem'asının **veciz bir özeti!** Bizim de ileri demokrasinin kaynağını araştırırken vardığımız nokta sadece ve sadece bu. Evet, gelişmiş kapitalist ülkelerin öncü partileri iktidarı ele geçirmek için devrimci durumun oluşmasını mı beklemeliydiler, yoksa iktidar meselesinde devamlı söz sahibi olabilmek için **«demokratik hareketin temelleri üzerinde»** sürekli mücadele mi yürütmeliydiler? Bu soruya getirilen bilimsel cevap ikinci şık oldu. Ve gelişmiş ülkelerin proletarya partileri **«elverişli ortamın belirmesine kadar bekleyecek»** yerde **«geniş bir anti-tekelci ittifak ve sosyalizme nisbeten barışçı geçiş»i «strateji»**lerinin **«temeli»** olarak kabul ettiler. Böylece ileri demokrasi hedefi ortaya çıktı. Artık **«GELİŞMİŞ KAPİTALİST ÜLKELERDE»** devrim **«iki aşamada»** gerçekleşecekti: **«demokratik aşama ve sosyalist aşama.»** (*)

İşte Sovyet bilim adamlarının dedikleri. Biz birşey ilave etmeden söylenenleri göze batırmak için bazı vurgulamalar yaptık.

ÜRÜN DERGİSİ ZARADOV'U TAHRİF ETMEKTEN ÇEKİNMEMİŞTİR

Ürün Dergisi bizim yazımızda ileri sürülen görüşleri tahrif ederken kaçınılmaz olarak kendisine tanık göstermeye çalıştığı kaynakları da tahrif etmektedir. Bu arada şu anda üzerinde durmakta olduğumuz konuda başvurduğu K. Zaradov'u da tahrif etmekten başka çare bulamamaktadır. Ürün'ün Zaradov'dan yaptığı alıntıda aynen şöyle denilmektedir.

«Zaman zaman kimi kapitalist ülkelerde konjonktür az veya çok devrimci bir duruma yaklaşıyor, hatta gerçek bir devrimci durum başgösteriyor.» (sf. 66)

Tahrifat, ilk bakışta belki dikkati çekmiyor ama son derece açık. Biz ileri demokrasinin **gelişkin** kapitalist ülkelerin hedefi olduğunu, bunun başlıca nedeninin de **devrimci durum** şartlarını teşkil ettiğini söylüyoruz. Ürün buna karşılık Zaradov'dan alıntı yaparak devrimci durumların beklenir hatta mevcut olduğunu kanıtlamaya çalışıyor. Ancak ufak bir **kurnazlık** yapmayı ihmal etmiyor. Zaradov'un yukarıdaki cümlesinde gelişmiş kapitalist ülkeleri değil, kapitalist sistemin tümünü kastedtiğini gözden kaçırmaya çalışıyor. Oysa cümle son derece vuzuhlu. «Kimi ileri kapitalist ülkeler» denmemiş, **«kimi kapitalist ülkeler»** denmiş! Ve bu kimi kapitalist ülkelerin içinde yazımızda da ele aldığımız gibi **Türki-**

(*) Bu bölümdeki majisküller bizimdir.

ye'de var. Asya, Latin Amerika, Afrika ülkelerinin de önemli bir bölümü var. Çünkü bu ülkeler de **kapitalist**. Ne ki de gelişkin değil, fakat **geri ve bağımlı!** Ama Zaradov'un kastedtiği «**kimi**» kapitalist ülkelerin içinde büyük bir çoğunlukla gelişmiş kapitalist ülkeler yok! Bunu da Ürün alın-tırlarındaki şu cümleden anlamak mümkün.

«Kardeş partiler devrimci durum sorununu kendi ülkelerinin somut koşullarında işliyorlar. Devrimci hareketin atılımı kimi kapitalist ülkelerin (Fransa, Birleşik Devletler) goşist öğelerini devrimci durumun olgunlaşması üzerine vakitsiz sonuçlar çıkarmaya isteklendirdi...» (sf. 66)

Ürün kendine tanık bulmak için yaptığı alıntıda bile bazı gelişmiş kapitalist ülkelerde devrimci durum abartması yapanların «goşistler» olarak gösterildiğini farketmeyecek kadar gözlerini karartmış.

Sadece gözlerini mi karartmış? Bize kalırsa okuyucuya büyük bir hararetle tavsiye ettiği Zaradov'u ilk başta kendisi anlamamış. İşte ispatı.

«Bugünkü koşullarda, II. Bölümde sözü edilen bir dizi hai ve koşullar sonucunda birçok kapitalist ülkede sosyalizme nispeten barışçıl bir biçimde geçmek olanaklıdır.»

.....
«Komünist partilerin program belgelerinden ve delegelerinin 1969 Konferansındaki konuşmalardan, kardeş partilerin birçoğunun sosyalizme barışçıl geçişi olanaklı gördükleri ve eylemlerini buna göre örgütledikleri ortaya çıkmaktadır. Hemen hemen bütün batı Avrupa partileri ile ABD, Kanada, Avustralya, Japonya, Hindistan vb. komünist partileri bu görüştedir.» (K. Zaradov, Leninizm ve Kapitalizmden Sosyalizme geçiş, sf. 197).

Sosyalizme «nisbeten barışçıl» geçişin mümkün varsayıldığı ülkeler görüldüğü gibi —Hindistan-ı bir kenara koyarsak— tümüyle gelişkin kapitalist düzenlere sahiptirler. Barışçıl geçişten neyi kastettiğini ise Zaradov ilerde şöyle açıklamaktadır:

«Barışçıl yoldan söz edildiği zaman, esas olarak parlamen-tonun devrim yararına kullanılması amaçlanmaktadır. Bir çok partinin belgelerinde yer alan ve komünist ve işçi partilerinin uluslararası konferanslarının belirttiği budur. Komünistler, olanaklı olan yerde işçi sınıfının parlamentoda sağlam bir çoğunluk kazanması, burjuva demokrasisinin organı olan bunu halkın gerçek Tradesinin, gerçek demokrasinin, emekçiler için demokrasinin aleti haline dönüştür-

mesi gerektiğine değer veriyorlar. Kitlelerin devrimci hareketine dayanan sağlam bir parlamenter çoğunluğun işçi sınıfı için köklü toplumsal dönüşümlerin uygulanmasını sağlayan koşullar yaratacaktır.» (a.g.e. sf. 208-209).

«**Kitlelerin devrimci hareketine dayanan sağlam bir parlamenter çoğunluğun kazanılması**», işte barışçıl geçişin somutu. Burada «**kitlelerin devrimci hareketi**» şüphesiz ki **caydırıcı devrimci şiddetli** kastetmektedir. Ve «**nisbeten**» barışçıl geçiş denmesinin nedeni de budur. Öte yandan barışçıl olmayan geçiş için şöyle denilmektedir.

«Ülkelerinin evriminin çözümlemesinden hareket eden kimi partiler kendileri için barışçıl gelişme yolunun pratik olarak kapalı olduğu ve yakın gelecekte silahlı bir savaşın perspektifi çizildiği görüşündedirler.»

.....

«Bu kategoriye özellikle bazı Latin Amerika, Asya ve Afrika ile Portekiz Komünist partileri girmektedir.» (a.g.e. sf. 197).

Görüldüğü gibi, barışçıl geçişin çoğunlukla gelişmiş kapitalist ülkeler için geçerli olduğu varsayılmaktadır. Ve bu ülkelerin öncü partilerinin hemen tamamı sosyalizme geçişin ileri demokrasi aşamasından olacağını tespit etmişlerdir. İleri demokrasi, elbette ki sadece bir «**geçiş şekli**» değildir. Ama bir «**geçiş aşaması**»dır ve özle biçim arasında çok yakın ilişki vardır. Gelişkin kapitalist ülkelerin bir yandan ileri demokrasiyi benimserlerken, bir yandan da ona paralel olarak barışçıl geçişi öngörmeleri bir tesadüf değil, birbirini tamamlayan noktaldır.

Ve devrimci durum öğretisinin barışçıl geçişle uzak yakın ilişkisi olmadığı bilinir. Çünkü bu öğreti iktidar mücadelesinde, proletaryanın iktidarı nasıl ne zaman şiddet kullanarak ele geçireceği esası üzerine şekillendirilmiştir. Şimdi Zarodov'a, barışçıl geçişin öngörüldüğü gelişkin kapitalist ülkelerde, —iktidarın şiddet kullanılarak ele geçirilmesinin temel şartı olan— devrimci durumların bu günden yarına, hatta bugün mevcut olduğunu «söylemek», düpedüz Zarodov'u tahrif etmektir.

Kaldı ki Zarodov, kitabının daha ileri sayfelerinde yer alan «Emperyalizmin Kalelerinde Sınıf Savaşları» bölümünde gelişkin kapitalist ülkelerdeki mücadeleleri incelemekte ve 5 ülkenin öncü partilerinden örnekler vermektedir. Gerçi bu bölümde şöyle bir ifadeye rastlanmaktadır :

«Sonuç olarak diyebiliriz ki, 60 yıllarındaki toplumsal savaşım sırasında kapitalist toplumda devrimci güçlerin lehine küçümsememeyecek değişiklikler meydana gelmiştir; sömürücü düzeni devrimci bir patlamanın daimi tehdidi altındadır. (a.g.e., sf. 345)

Biz bu paragrafta sadece gelişmiş kapitalist ülkelerin değil önceki örnekte olduğu gibi tüm kapitalist sistemin kastedildiği kanaatindeyiz. Çünkü 60 yıllarında kapitalist sistem gerçekten büyük bunalımlar geçirmiş ve 70 ler de dahil olmak üzere devrimci patlamalara sahne olmuştur. Ne ki gelişkin kapitalist ülkeler ele alındığında 1968 Fransa'sı dışında «devrimci bir patlama»dan söz etmek mümkün değildir. Üstelik unutmayalım ki her «devrimci patlama» mutlaka «olgunlaşmış bir devrimci durum»un tüm şartlarını ihtiva etmeyebilir. Kaldı ki Zarodov'un kitabı bütün olarak ele alındığında bu paragrafta kastedilenlerin sadece gelişkin kapitalist ülkeler olduklarını iddia etmek yanıltıcıdır.

Çünkü aynı bölümde yer alan diğer ibareler ve verdiği örnekler meseleyle açıklık getirecek niteliktedirler.

«Kapitalizmin 'barışçıl' gelişmesi, keskin devrimci kriz yokluğu, işçi sınıfı için kapitalistlerden ödünler koparmak olanağı verildiğine göre komünistler işçi sınıfının ekonomik yaşamda ve toplumun politik yapısında mevzilerinin güçlenmesi için bu ödünleri olabildiğince geniş bir hale getirmek istiyorlar. (a.g.e. sf. 345)

Evet Zarodov bu ülkelerdeki hareketin şekillenmesinin nedenlerinden birisi olarak «keskin devrimci kriz yokluğu»nu görmektedir.

Daha ileride bu ülkelerdeki mücadelenin ortak özelliğine parmak basılmaktadır.

«Daha önce belirttik ve bir kere daha belirtmek istiyoruz ki, kapitalist ülkelerdeki birçok komünist ve işçi partileri, proleteryanın, iktidarı barışçıl araçlarla, parlamento yoluyla alabileceğine değer veriyorlar. (a.g.e., sf. 355)

Örnek alınan 5 ülke ile ilgili şöyle deyişler bulunuyor.

«1968 Aralığındaki plenumda kabul edilen ...Manifesto da şöyle deniyor.

«Kuşkusuz, Fransa'da sosyalizme geçişin şu veya bu yolla gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini şu anda hiç kimse söyleyemez, ancak, Fransız komünistleri tüm etkinliklerine sosyalizme barışçıl bir geçiş için elverişli koşulları yaratmaya doğru yönlendiriyorlar ve halkın çoğunluğunu bu perspektif için verilen savaşıma kazanmaya çalışıyorlar.» (a.g.e., sf. 349)

«Programda, ABD'deki sosyalizm savaşımının biçimleriyle ilgili olarak şöyle deniyor: «...ABD'de sosyalist devrimin hangi biçimlere —barışçıl ya da şiddetli— bürüneceği sorusuna şu anda yanıt vermek olanaksızdır. Devrimci taktik ancak devrimci durum gerçekten varolduğu zaman belirlenebilir. Oysa ki ABD'de henüz böyle bir durum yoktur.» (a.g.e., sf. 352)

«1969 Nisanında Essen Kongresinde kabul edilen Almanya Ko-

münist Partisi'nin program-bildirisinde şöyle deniyor: Parti «Federal Cumhuriyet emekçileri için sosyalizme giden en elverişli yolu, iç savaşız yolu aramaktadır.» (a.g.e., sf. 354)

İşte gelişmiş kapitalist ülkelerin iktidar meselesine nasıl baktıkları, işte K. Zarodov'un aynı meseleyi nasıl değerlendirdiği!.. Şimdi Ürün'ü Zaradov'u ya hiç anlamadığı ya da bile bile tahrif ettiği daha açık ortaya çıkmıyor mu?

Bir süre önce türkçeye bir kitap çevrildi. Bilim yayınlarından çıkan kitabın adı «**Anti-tekelci Mücadelenin Strateji ve Taktikleri**» Bu kitapda sosyalizme geçiş meselesinin gelişkin kapitalist ülkelerde nasıl ele alındığına dair kıymetli bilgiler var. Bu nedenle bu kitaptan konumuzla ilgili bazı alıntılar yapılmasına izin verilsin.

«Devrimci durum sorununda, sosyalist devrimin tarihsel zorunluğunun kanıtlanması değil, aksine nesnel ve öznel ön koşulların bir devrimin başlangıcı için ne kerte olgunlaştıklarının araştırılması ya da saptanması söz konusudur. Devrim durumu olmaksızın, devrim olanak dışıdır.» (Anti-tekelci Mücadelenin Strateji ve Taktikleri sf. 63)

«Emperyalizmdeki çelişkilerin tam anlamıyla doruk noktasına gelmiş olmasına karşın, emperyalizmin demokrasiyi kısması, otoriter ve hatta açık faşist egemenlik yöntemlerine yönelmesi, kendi bunalımını derinleştirmesi, bir kaç yıldan beri işçi hareketine nitel bir gelişmenin oluşması —yani devrim durumunu oluşturan tohumları taşıyan eğilimler— gözönünde bulundurulduğunda bugün (hâlâ) gelişmiş kapitalist ülkelerde had bir devrim durumunun bulunduğu söylenemez. Bu nedenle de bugün devrime doğrudan doğruya ve ara aşamasız bir geçiş olanak içinde değildir.» (a.g.e., sf. 64)

Görüldüğü gibi Alman yazarları da gelişmiş kapitalist ülkelerde «**bugün (hâlâ)... had bir devrim durumunun**» olmadığını tesbit etmekte, bu nedenle de sosyalizme geçiş için bir «**ara aşama**»nın gerektiğini belirtmektedirler. Yani, bu gibi ülkelerde devrimci durum «noksanlılığı»nın, —Fransa'da ileri demokrasi adı verilen— bir ara aşamadan geçilmesini zorunlu kıldığı ileri sürülmektedir. Ve bu çeşitten bir ara aşamanın hangi ülkeler için geçerli olduğu da şu cümlelerle özetlenmektedir.

«Emperyalist ülkelerdeki işçi sınıfı partileri, kapitalizmden sosyalizme geçiş sürecinin kendi ülkelerinde ara ve geçiş dönemleri zorunluluğu ile çevrili olduğu görüşünden hareket etmektedirler.» (a.g.e., sf. 53)

Aynı kitapta ileri demokrasi için yürütülecek mücadelenin işlevi ve ileri demokrasi yolundan sosyalizme geçişin genel perspektifi şöyle özetlenmektedir:

«Gerici tekelci gücün sınırlanması, sonunda ortadan kaldırılması görevinin artan ivediliği karşısında her türlü pasif bekleyişin üstesinden gelmek gerekmektedir. Sürekli, taarruzi bir anlamda ileriye doğru sürülen, adım adım daha yüksek bir düzeye ve genişleyen bir basamağa doğru gelişen, devrimci dönüşüm sürecini harekete getiren, ya da ona neden olan alternatif demokratik çözüm yollarını başarıya ulaştırmak için geliştirilen bir mücadele strateji ve taktiği gereklidir. Bu mücadele bizzat bir devrim durumunun oluşmasında temel bir dürtü olabilir. Bu alanda gelişmiş kapitalist ülkeler işçi sınıfı partileri, şu noktadan hareket ederler: Değişen uluslararası güç ilişkisi egemen tekeli burjuvazinin sosyal temelini daraltması, emperyalist çelişkilerin derinleşmesi koşulları altında ve buna uygun olarak karşı tekeli güçler tarafından girişilen faaliyet karşısında bu güçler durumunda olağan üstü dönüşümler olmaksızın ya da bu tür dönüşümlerin başlamasından önce, durumun koşulsuz bir biçimde anı olarak «bunalımlı doruğa erişme»si söz konusu olmadan sosyal ekonomik ve politik alanda demokratik —karşı tekeli kavgada giderek başarılar elde edilebilir. Bu durum devrimci sürecin bu anında yavaş yavaş fakat derine inen şekil değiştirmelerin söz konusu olmasına bağlıdır. Bu arada, gelecekte de devrimci durumların —esasları korunarak— meydana gelmesinin tarzı, şekilleri, süresi, devrim durumlarının çalışma mekanizmasının, demokratik ve sosyalist devrimin strateji ve taktiği üzerinde dolaysız etkide bulunabilecek tadillere uğrayabileceği gözönünde tutulur. Burada herşeyden önce şu nokta sözkonusudur: Kapitalizmin genel bunalımının temeli üzerinde oluşan ve sürekli olarak büyüyen, emperyalizmin daimi kaypaklığı kapitalist çelişkilerin temeli üzerinde etkide bulunan kısmi bunalımlar, sürekli bir şekilde etkide bulunan devrim faktörlerinden bunlar gerçi birbirlerine bağlı fakat zaman bakımından birbirinden ayrı duran ve koşulsuz olarak her zaman patlayıcı bir özellik taşımayan bir saikler zinciri olarak ortaya çıkabilir. Kapitalist toplumun adım adım gelişen, giderek oluşan, fakat taarruzi karaktere sahip ve daha sonra sosyalist dönüşümünde yararlanılabilir.»

Cevirinin kötülüğüne rağmen bu bölümde söylenenler bir hayli açıktır. Anti-monopolist mücadelenin «adım adım» ilerletilmesiyle. «Durumun.. 'bunalımlı doruğa erişme'si söz konusu olmaksızın —yani devrimci duruma gelmeksizin— anti-monopolist «kavgada başarılar elde edilebilir, hatta bu yoldan» «kapitalist toplumun sosyalist dönüşümünde yararlanılabilir». Ancak genel gelişme perspektifinin böyle görülmesi ile kapitalist ülkelerde sürgit devrimci durumun oluşmayacağı anlamına

gelmez. Aksine ileri demokrasi için sürdürülecek mücadele nesnel ve öznel şartların olgunlaşmasını hızlandırarak «bizzat bir devrim durumu- nun oluşmasında temel dürtü olabilir»

Bu nedenle bu ülkelerin öncü partileri dolaysız bir devrimle sonuçlandırılabilir devrimci patlamalara hazırlıklı olmalıdırlar. Ancak böyle bir ihtimale bel bağlayıp beklemek yanlıştır ve pasifizmden başka bir anlam taşımaz. Kitapta bu noktaya şöyle dikkat çekilmektedir.

«ABD komünist Partisi programında bu konuya dikkati çekmektedir. Programda şöyle denilmektedir: «Aynı zamanda, bunalım durumlarının ara aşamasız devrimci karşılaşmalara yol açması olanağını da hesaba katmak gerekir. Uzun süren bir savaştan, gerici bir hükümet darbesi girişiminden ya da ekonomik bir depreyondan ortaya bir bunalımın çıkması bizim tekelci kapitalist toplumumuzda tam anlamıyla olanak içindedir. Fakat strateji böyle öngörülme- yen olayların beklenmesine bağlı kılınmaz. Tekellere karşı demokratik savaş stratejisi birdenbire ortaya çıkan bunalımlara karşı en iyi hazırlıktır.» (a.g.e., sf. 67)

Ve ileri kapitalist ülkelerde sosyalizme geçiş meselesi şu cümle ile noktalanmaktadır.

«Bugün devrimci sürecin geçiş aşamalarında siyasi iktidar sorununu işçi sınıfı lehine kesin olarak çözmek için gerekli olan nesnel ve öznel koşulları yaratma söz konusudur.» (a.g.e. sf. 69)

Alman yazarlarının, anti-monopolist mücadelenin geliştirilmesiyle demokratik bir ara aşamadan sosyalizme geçilmesi konusundaki görüşleri, açıkça görüleceği üzere bizim yazımızın ana temasını bütünüyle doğrulamaktadır.

ÜRÜN YAZARLARININ DEDİKLERİ BİRBİRİNİ TUTMUYOR

İşin en ilginç yanı bizzat Ürün Dergisi'nin kendisi bizim görüşümü- zü doğrulamaktadır! Hem de konumuz olan yazının yayınlandığı aynı sa- yıda! Günümüzdeki aşama ve Parti programları başlıklı yazıda ileri de- mokrasi- nin, gelişkin kapitalist ülkelerin öncü partilerinin «asgari prog- ramı»nı oluşturduğu belirtilmekte ve kapitalizmin az ve orta düzeyde gelişmiş olduğu ülkeler, «gelişmekte olan ülkeler» kategorisine dahil edilmektedir. Ve bu ülkelerin işçi sınıfı partilerinin asgari program he- defleri bir ibare ile tespit edilmemekle birlikte yazılanlardan bunun «U- lusal Demokratik Devrim» olduğu anlaşılmaktadır.

Üstelik bahis konusu metinde aynen şöyle denilmektedir.

«...günümüzde emperyalist metropollerde doğrudan dev- rime yol açabilecek bir devrimci durum söz konusu değil-

dir. Böyle bir durum ne 'yaratılabilir', ne de işçi sınıfı bunun oluşmasını bekleyebilir.» (Ürün sayı 39, sf. 35)

Okuyucu bu satırların bizim görüşümüze nasıl tıpa tıp benzediğini görünce bir hayli şaşıracaktır. (*) Biz, Savaş sonrasında ortaya çıkan

(*) Ürün Dergisi kendi eliyle kendi ipini çektiğini farketmiş. Ya da kendisine farketirmişler. Bir sonraki 40 nolu Ekim sayısında bir başka Ürün yazarı 39'uncu sayıdaki iki Ürün yazarının «arasını bulmaya» çalışıyor. Ve her iki yazı arasında bir çelişki olmadığını ispatlamak amacıyla binbir dereden su getiriyor. Ne yazık ki, bütün yaptıkları Ürün dergisini içine düştüğü acıklı durumdan kurtarmıyor. Aksine Ürün çabaladıkça daha beter açmazlara düşüyor.

Üçüncüsü Ürün yazarı şöyle diyor.

«Burada önce şunu belirtmek gerekiyor. Söz konusu yazı bütün bir dönemi ele alıyor. Bu dönemdeki parti programlarını inceliyor, stratejiye açıklık getirmeye çalışıyor. Bu yüzden yazıdaki «günümüzde» sözcüğü de genel bir nitelik taşıyor. Yani somut olarak şu günü, 1977 yılını değil, sözkonusu programların hazırlandığı dönemi, bu programların hazırlanması için esas alınan koşulları ifade ediyor» (sf. 14)

Okuyucu bu cümleyi görünce yine şaşırarak. İkinci Ürün yazarının yukarıda alıntı yaptığımız cümlesindeki «günümüzde» kelimesine Üçüncü Ürün yazarı yorum getiriyor. Ve bu yorum aynen bizim görüşümüz paralelinde! Bizim devrimci durum konusunda gelişmiş kapitalist ülkeler için söylediklerimizi hemen aynen tekrarlıyor. Üstelik ileride de şöyle deniyor.

«Yine de, şu 1977 yılında gelişmiş kapitalist ülkelerin tümü için bir devrimci durum gerçekten söz konusu değil.» (sf. 15)

Bu konuda bizim de açmaya çalıştığımız doğruları savunduğu için üçüncü Yazarı kutlamak gerek. Ancak o da Birinci Yazarı savunabilmek için tahri-fata başıvrılmaktan çekinmiyor.

«Zaten Y. Atılgan'ın İLKE'nin görüşlerine getirdiği eleştirinin devrimci durumla ilgili bölümü (s. 64-68), metropol ülkelerde vardır-yoktur ikilemini tartışmıyor. Eleştirdiği konu, devrimci durumun bu ülkelerde oluşmasının koşulları var mı-yok mu konusu, oluşabilir mi - oluşamaz mı konusu. İLKE yazarı bunu 'uzun bir perspektif için beklemeyiz'ken, ÜRÜN Yazarı, devrimci durumun oluşmasının mümkün olduğunu ispatlıyor.» (sf. 15-16)

İşte bu hüküm doğru değil. Biz bu cevap yazısında da gösterdiğimiz üzere, gelişkin kapitalist ülkelerde devrimci durumun belirli bir süre için beklenmediğini söyledik. Bu bir beklenmeyişin de savaş sonrası gelişen şartlarda yani Üçüncü'nün deyişiyle «söz konusu programların hazırlandığı dönemde» ortaya çıktığını gösterdi. O günlerden bu yana yine Üçüncü'nün deyişiyle «devrimci durumun gerçekten söz konusu olmadığı» günümüze değin onlarca yıl geçti. Ve gelişkin kapitalist ülkelerde gerçekten devrimci durumlar meydana gelmedi. Demek ki belirli bir süre için beklenmeyeceği yolundaki bilimsel öngörü doğru imiş! Üçüncü yazar bu noktada konuyu çarpıtarak, meseleyi «devrimci durum oluşur mu oluşmaz mı» tartışması imiş gibi göstermek istiyor. Oysa bizim yazımızda dediğimiz son derece açık.

Görüldüğü gibi, biz gelişkin kapitalist ülkelerin sosyalist devrimin arefesinde olduğunu iddia ediyoruz. Bu durumda bu ülkelerde devrimci durum sür- git olmayacaktır demenin hiçbir inandırıcı gerekçesi olamaz. Ama, bu ülke- lerde devrimci durum olmaksızın, yani barışçıl yoldan sosyalizme geçileceği —yani sosyal devrimin mutlaka gerçekleşeceği— öncü partilerin politikaları- nın temelini oluşturmaktadır.

Üçüncü Ürün yazarını doğrulara yaklaştığı için kutlamıştık. Gerçekten bir diğer önemli noktada daha doğruya parmak basmakta ve kutlanmayı hak etmektedir. Üçüncü yazar aynen şöyle diyor.

«Bütününde ele alındığında ileri demokrasi gelişmiş kapitalist ülke- ler için sosyalizme geçişin özgül bir biçimi olarak ortaya çıkıyor; ken- di başına ayrı bir devrim değil, sosyalist devrime yol açacak bir ge- çiş aşaması (Türkiye ile, demokratik devrimin henüz tamamlanma- dığı Türkiye ile karıştırmamak gerekir)» (sf. 15)

Okuyucu bir kez daha şaşırmıştır sanıyorum. Çünkü yukarıdaki pasaj sanki bizim yazımızdan alınmış gibi. Son derece açık bir şekilde meseleyi açıklamış.

Birinci ileri demokrasinin «gelişmiş kapitalist ülkelerde» ortaya çıktığı ve bu ülkeler için geçerli olduğu tane tane söylenmiş. İkincisi «kendi başına bir devrim» olmadığı, sosyalist devrime yol açacak bir «geçiş aşaması» olduğu ifa- de ediliyor. Yani ileri demokrasinin bir «devrim» olduğunu, ileri demokrasiyi hedefleyen öncü partileri kendi ülkelerinde belirli bir süre için devrimci du- rum beklemedikleri yolundaki görüşlerine katılıyor.

Üçüncüsü ve en önemlisi, «Türkiye ile karıştırmamak gerekir» diyerek, ile- ri demokrasinin Türkiye için geçerli olmadığını o da ifade ediyor. Yani birinci Ürün yazarının bize veryansın ettiği en önemli noktada Üçüncü yazar bizim yanımızı tutuyor. Ne ki daha sonra Üçüncü de bize «vurmaya» kalkışınca ken- di kendisiyle çelişmekten kurtulamıyor.

«Tek ereği ise, buradan çıkararak, Türkiye'de İleri Demokrasi kavra- mını (İleri kapitalist ülkelerden kopya ederek değil, Türkiye somu- tunun koşullarından çıkararak) kullanan Türkiye İşçi Sınıfı Partisi' - nin stratejisine ve taktiğine kara çalmak» (sf. 16)

«Türkiye İşçi Sınıfının Partisi» («T.İ.S.P.» —TSİP'le karıştırılmaya!—) Türkiye için geçerli olmayan, fakat gelişmiş kapitalist ülkeler için geçerli «ile- ri demokrasiyi «kopya» etmeden «Türkiye somutunun koşullarından çıkararak» kullanıyormuş! Anlayan beri gelsin demek lazım! Üçüncü bazı doğruları gö- rebiliyor, ama mensup olduğu siyasi çizgiye de ters düşmemek lazım. Oysa o çizginin ana politikası yanlış. Böyle olunca çelişkilere düşmek kaçınılmaz olu- yor.

Üçüncü Ürün yazarı diğer iki Ürün yazarının aralarını bulmaya çalışmış. Yani olmaz denemiş. Dolayısıyla da olmamış. Doğruları söylediği sürece bi- rinci ile ters düşmüş. Hem devrimci durum konusunda, hem de Türkiye için geçerlilik konusunda. Öte yandan «tevil» etmeye kalktıkça da kendisiyle çe- lişmiş. Bütün bunlar kaçınılmaz. Ürün öylesine bir açmazdan yola çıktı ki, kendini kurtarmak için çabaladıkça açmazları daha da derinleşmeye, çelişki- lerden çelişkilere düşmeye mahkum. Bu yolda devam ederse daha ne çelişki- lere ne açmazlara düşeceğini birlikte göreceğiz.

şartlarda gelişmiş kapitalist ülkelerde devrimci durumun olmadığını ve belirli bir perspektif içinde beklenmediğini ifade etmiştik. Ürün, «günümüzde» yani halen dahi «devrimci bir durumun»un «söz konusu» olmadığını söyleyerek bizim görüşümüzü daha bir vurguluyor. Üstelik «günümüzde» kelimesini şartlarda köklü değişimin beklenmediği bir süre olarak değerlendirmekten başka çare olmadığına göre Ürün'ün bu yazarı da gelişkin kapitalist ülkelerin gündeminde **belirli bir süre** için devrimci durumun beklenmeyeceğine işaret etmiş oluyor. Zaten yaptığımız alıntının daha ileri bölümünde «demokratik dönüşümler için savaşım»ın «devrimci durumu yakınlaştırdığı» söylenerek, devrimci durum olmadığı görüşü teyid ediliyor. Yazının daha ilerisinde «proletarya diktatörlüğü niteliğini henüz taşımayan» ileri demokrasi iktidarında» kısmi anti-tekelleşim dönüştürme» gerçekleştirilmesinin mümkün olduğu belirtiliyor. «İleri demokrasi» aşaması, henüz proletarya diktatörlüğünün kurulmadığı bir aşama olarak görülüyorsa, demektir ki bu aşamaya kadar ve hatta bu aşama boyunca **genel olarak** bir devrimci durum ortaya çıkıp da proletaryanın iktidara el koymakta başarısızlığa uğraması ihtimali dışında şayet proletarya diktatörlüğü henüz oluşmamışsa, devrimci durum meydana gelmemiş demektir.

Tabii bu söylediklerimizden gelişkin kapitalist ülkelerde sürgit devrimci durum olmayacağı ve öteki Ürün yazarının da böyle demek isteği anlamı çıkmaz. Esas olan gelişkin kapitalist ülkelerdeki toplumsal gelişmenin gösterdiği **ana eğilimdir**. Bu ülkelerin öncü partilerinin, belirli perspektif için devrimci durumun beklenmemesi üzerine şekillenmiş olan ileri demokrasi hedefi, ister istemez proletarya diktatörlüğü olmayacaktır. Ama bu arada çeşitli nedenlerle meydana gelebilecek bir devrimci patlamaya her an hazırlıklı olmak ve dolaysız geçişi sağlamak da öncü partilerin gözden uzak tutmadıkları bir noktadır. Ve burda öteki Ürün yazarının da belirtmek istediği —doğru olarak— budur.

Görüldüğü gibi Ürün bizim yazımıza karşı çıkmak için öylesine bilim dışı zorlamalara başvurmuştur ki bizim dediklerimizi tahrif etmekle kalmamış, kendine tanık bulayım derken ileri demokrasi konusundaki evrensel görüşü de tahrif etmeye kadar varmıştır. Öyle ki aynı sayıda yayınlanan —ve enternasyonal plandaki görüşlerden esinlendiği için— genel hatlarıyla doğru olan (gelişkin kapitalist ülkeler bölümünü kastediyoruz.) Bir metinle 180° derece ters düşmüştür.

Ürün yazısının tahrifatları teker teker ele alınamayacak kadar «namütenahi»dir. Ancak bunlardan bir kaçına kısaca değinmekte yarar vardır.

TAHRİFAT ZARADOV'U AŞIP, ULUSLARARASI BELGELERE DE UZANIYOR

Ürün kendisini tahrifatçılığa öylesine kaptırmıştır ki Uluslararası belgeleri dahi tahrif etmekten paçasını kurtaramamaktadır. Yazısında 1960 ve 1969 toplantıları belgelerine sık sık başvuran Ürün yazarı, bizim ileri demokrasinin Türkiye için geçersiz olduğu tesbitimizi «çürütmek» amacıyla bir seri alıntı yapmakta ve her alıntının sonunda da burada söylenenlerin Türkiye için geçersiz olup olmadığını bize sormaktadır. Sanki o belgeler tüm dünya ülkelerini kapsamıyormuş, o belgelerde Türkiye gibi ülkelere yer yokmuş ya da biz bu belgelerde ileri sürülenleri reddediyormuşuz gibi! Biz yazımızda 1969 belgesinin gelişkin kapitalist ülkeler ile ilgili bölümünü ele aldık ve ileri demokrasinin bu türden ülkeler için geçerli olduğunun en somut kanıtlarından biri olarak bu belgeyi gösterdik.

Oysa Ürün inanılmaz bir mantıkla, sanki bu belgeler tümüyle «ileri demokrasi»yi hedefleyen ülke partilerinin ortak belgeleriymişcesine davranıyor. Kapitalist sistemin geneli ya da geri ülkeler için söylenmiş pasajları alet usul seçip «şöyle» diyor «bunlar mı geçersiz Türkiye için?» Böylece uluslararası belgeleri ileri demokrasi belgesi haline getirip akıl almaz bir tahrifat yapıyor. İşte örnekleri.

«Komünistlerin fikrinde böyle bir birlik barış, **ulusal bağımsızlık**, demokrasiyi savunma ve geliştirme, halkın gereksinimlerini karşılamak için; **köklü bir tarım reformu yapmak**, emekçilerin yaşama koşullarını iyileştirmek, tekellerin tiranlığına karşı köylülerin çıkarlarını, küçük ve **orta kent** burjuvazisinin çıkarlarını korumak için; ekonominin en önemli kollarını millileştirmek ve bunların yönetimini demokratlaştırmak için; savaşım esasları üzerinde bütünüyle sağlanabilir». (sf. 74.)

1960 belgesinden alınan yukarıdaki cümle tüm kapitalist sistem için geçerlidir. «Ulusal bağımsızlık», «köklü toprak reformu» bu dediğimizin somut isbatı. Bu cümlenin ileri demokrasi meselesiyle —özel olarak— ilişkisi ne, anlamak mümkün değil. Ürün demek istiyor ki «sen, ileri demokrasi Türkiye için geçersizdir diyorsun. Söyle, burada yazılanlar mı geçersiz Türkiye için?» Biz de cevap veriyoruz. Bu bölümde kastedilen ileri demokrasi mi? Toprak reformunun ne alakası var ileri demokrasi ile?

Alalım bir diğer alıntıyı 1960 Belgesinden bir pasaj alınmış. Sanki burada ileri demokrasi anlatılıyor!

«Sömürgecilik ezgisi boyunduruğunu kıran ülkelerde ulusal yenden doğuşun acil görevleri, ancak emperyalizme ve **feodal kalıntılara karşı** ulusun bütün yurtsever güçleri tek **ulusal demokratik cephe**de birleştirilerek yürütülecek bir savaşla başarılı bir şekilde yerine getirilebilir.. Ulusal bağımsızlığın elde edilmesi ve savunulması, köklü demokratik değişiklikler yapılması ve toplumsal ilerlemenin güvenlik altına alınması savaşımında işçi sınıfı ve köylülüğün ittifakı en önemli güçtür, bu ittifak, geniş bir **ulusal cephenin** temeli olmakla görevlidir.» (sf. 74)

«Sömürgecilik ezgisi boyunduruğunu kıran ülkelerde ulusal yenden doğuş...», «feodal kalıntılar..», «ulusal demokratik cephe» vb... Ve bütün bunlar güya ileri demokrasinin geçerli olduğu ülkeler için söylenmiş! Böylesine tahrifat mı demeli, cehalet mi bilemiyoruz. Ama Ürün yazarı dehşetli pervasız. Aynen şöyle diyebiliyor.

«İLKE dergisinin **şabloncu yazarının şöyle mırıldandığını** duyar gibiyiz: 'Hani ya, aktarmalarında daha ileri demokrasi sözcüklerini göremedim ki?' O iki sözcüğü boşuna **arama bay tacir**, işin sırrı orada değil, çünkü ileri demokrasi yukarıda antılandan başka birşey değildir. (sf. 74)

Bu kadarına «pes» dememek mümkün değil.

Uluslararası belgelerden daha başka alıntılar da var. Demokrasi mücadelesinin yerini belirleyen ve önemini vurgulayan. Ve Ürün yazarı gene soruyor: «Söyle bunlar mı geçersiz Türkiye için?» diye. Sanki «Türkiye'de demokrasi mücadelesine gerek yoktur» diyen varmış gibi. Sanki gelişkin kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı mücadelesinin demokratik muhtevasıyla Türkiye'deki —ve sosyalist sistem dışındaki diğer bütün ülkelerdeki— demokrasi mücadelesinin çakışan yanları olmazmış gibi!

ÜRÜN, EMPERYALİZME İLİŞKİN YORUMLARDA DA HATAYA DÜŞÜYOR

Ürün'ün yaptığı ve değinmeden geçemeyeceğimiz bir diğer tahrifat da, bizim görüşümüzün «emperyalizmin iyileştiği» savına dayandığı!.. Oysa biz İkinci Savaş sonrasında ortaya çıkan **Yeni** şartları gözden geçiriyor ve bu şartlarda gelişkin kapitalist ülkelerin işçi sınıfı partilerinin de devrimci mücadeleyi daha ileri boyutlara ulaştırmak ve proletaryanın iktidara gelmesi meselesini hayata geçirmek için **yeni** atılımlara başvurduklarını göstermeye çalışıyoruz. Nitekim ileri demokrasi hedefini kabul eden öncü partiler ve onların sözcüleri de, bu hedefin toplumsal yerini ve önemini vurgulamak için dünya kapitalizminin mevcut du-

rumunu, bilimsel ve gerçekçi bir şekilde değerlendirmeyi şart görmüşlerdir. Ve hepsi de **yeni** şartları incelikli olarak gözden geçirmişlerdir. Böyle diye bunlara kimse çıkıp da onları «emperyalizmi iyileştirmekle» suçlamamıştır. Zaten emperyalizm, «çöktü, çöküyor» laflarıyla çökertilemez. Böyle olsaydı, yüzyılımızın başından beri çökmekte olan emperyalizmin çoktan çökmesi gerekirdi. Emperyalizmi çökertebilmek için onun nasıl işlediğini, sonunu geçiktirmek amacıyla ne gibi yollara başvurduğunu, sosyalizmle yarışabilmek amacıyla ne gibi imkanları seferber etmeye çalıştığını detaylı şekilde inceleyip iyi bilmek gerekir. Bilmek de yetmez. Bu bilimsel doğruları aktif bir şekilde hayata geçirmek gerekir. Bunlar ne ölçüde yerine getirilirse emperyalizmin çökertilmesi o denli çabuklaştırılır. İşte gelişkin kapitalist ülkelerin proletarya partilerinin yapmağa çalıştıkları da budur. Ve bizim yazımızda da meselâ böyle konulmuştur. «Günümüzde kapitalizmin kendine çekti düzen verdiği ve sosyalleştiği» yolundaki reformist teze karşı olarak da Kapitalist Birikimin Temel Kanununa atıf yapılmıştı.

«İşte bu ekonomik gelişme, emperyalizmin ideolojik saldırısı için elverişli şartlar yaratıyordu. Gerçi kapitalist ekonominin temel kanunları geçerlikteydi ama emperyalist burjuvazi, halkın muhalefetini çeşitli reform tedbirleriyle yatıştırmak imkanını bulabiliyordu. Kapitalist ekonominin bünyesel açmazlarından olan devri krizler eskisi kadar derin bunalımlara yol açmadan atlatabiliyordu. Marks'ın keşfettiği «Kapitalist Birikimin Genel Kanunu» gereğince üretim araçlarını elinde bulunduran dar bir zümre ile geniş çalışanlar kitlesi arasındaki uçurum herâün biraz daha açılıyor ve çelişki daha keskinleşiyordu, fakat üretimdeki hızlı artış kitlelerin hayat şartlarını nisbi olarak kötüleştirirken mutlak olarak düzelmesine bir ölçüde imkan sağlayabiliyordu. Böylece geniş yığınların muhalefetinin yoğunlaşmasında ve yükselmesinde başta gelen faktörlerden biri olan düzenin çekilmezliği büyük ölçüde kamufle edilebiliyordu.»

Yazımızın emperyalizmin iyileştiği anlamına çekilebilecek bir yönü olmadığı ve üstelik de yukarıdaki gibi meselenin esasını tespit eden bir pragraf bulunduğu halde, Ürün yine gözünü kırpmadan tahrifatçılığını sürdürebilmektedir.

Yazımızın baş kısmında Ürün yazısının belli başlı «nakısa»larını sayarken tahrifatçılık, cehalet ve iç çelişkiler olarak sıralamıştık. İlk ikisini ilgilendiren belli başlı noktaları gördük. İç çelişkiler konusunda son derece çarpıcı olan bir tanesine değineceğiz.

İDD Mİ? UDD Mİ? YOKSA İDDUDD Mİ?

Ürün yazarı uzun uzun ileri demokrasiyi savunduktan ve bu hedefin Türkiye için de geçerli olduğunu ispat etmek amacıyla «türlü çeşitli» tahrifata başvurduktan sonra sıra Türkiye'ye gelince birdenbire ağız değiştiriyor. Bölümün başlığını «Türkiye'de ileri demokrasi savaşımı» koymuş. Ama içinde ulusal demokratik devrim diyor. Bu ne perhiz bu ne lahana turşusu diye sormanın tam zamanı! İşte Ürün'ün Türkiye'deki UDD hakkında dediklerinden bazı cümleler:

«Devrimin demokratik aşamasındaki halkın devrimci öğelerinin diktatörlüğü, proletaryanın sosyalist diktatörlüğünün kendisi değil, onun doğum hali, ilkel hali olacak, ama mutlaka ona varacaktır. Bizim UDD'mizde işçi ve köylülerin, yani halkın devrimci öğelerinin diktatörlüğü döneminde, proletaryanın sosyalist diktatörlük araçları kendini gösterecek ve ona giden yol açılacaktır.»

Ürün yazarı ne ileri demokrasinin ne olduğunu kavramış ne de ulusal demokratik devrimin ne demeye geldiğini! Yoksa bilimsel literatürde apayrı iki toplumsal kategoriye ifade eden bu terimleri, sanki ikisi de aynı şeyleri ifade ediyormuşcasına birbirine bu denli karıştırılabilir miydi? Her halde, her ikisinde de demokrasi kelimesi yer aldığı için **bunların ikisi de aynı şey, kimi ülkede biri kimi ülkede diğeri söyleniyor** diye düşünmüş olsa gerek. Ne ki bu da pek kuvvetli bir ihtimal değil. Anlaşılan hem kendi kafası bir hayli karışık, hem de yetersiz bilginin verdiği cesaretle başkalarının kafasını karıştırmak istiyor. Bir yanda ileri demokrasiden bahsederken, bunun «proletarya diktatörlüğü olmadığını» söyleyeceksin, öte yandan ulusal demokratik devrim aşamasında «halkın devrimci öğelerinin diktatörlüğünün kurulacağını» söyleyeceksin—ki pek iyi bilindiği gibi halkın demokratik diktatörlüğü proletarya diktatörlüğünün özgül bir biçiminden başka şey değildir— ondan sonra da ileri demokrasi ile ulusal demokratik devrimin aynı şeyler olduğunu iddia edeceksin! Böylesi bir mantıkla tartışmaya girmek bile abestir.

KÜÇÜK ŞEYLER...

Yazımıza son verirken bir noktaya kısaca dikkati çekeceğiz. Ürün yazarı dehşetli «nezih» bir lisana sahip. Mensup olduğu siyasi çizginin huyundan olsa gerek, ağızını açtı mıydı «balı» dökülüyor. İşte bazı çarpıcı örnekleri.

«Öyle değil mi, sayın bilgiç yazar, öyle değil mi?», «Küstahlığında», «ahmaklığının», «Opportunist batağa batıp... danseder», «Bu biktirici

oportunist dans», «sayıklamaları», «çok bilmiş», «bıktırıcı, ağdalı geviş-ler getirip, kılıç çeken şovalyelere», «yalancı pehlivanlıkta», «şabloncu yazar», «bilgiç yazar», «İLKE ve şüarakası» ve bol bol «oportunist» kelimesi...

Ürün yazısının bitiş cümlesi de ilginç; «şimdilik bu kadar.». Ürün yazarı yazısını bitirirken bile, ayıptır söylemesi dedikoducu mahalle sakinleri ağızyla hitap etmeyi ihmal etmiyor. «Aldın mı ağzının payını! Daha konuşmaya devam edersen bilirim ben sana ne yapacağımı!» demeye getiriyor.

Bize çok sövdüler. Sövüyorlar da... Hem de sağlı «sol»lu. Bir kere kendimizi, ne olduğumuzu, ne yaptığımızı gayet iyi biliyoruz. Bu nedenle de son derece «müsterih»iz. Alınmaya niyetimiz yok. İkincisi sövgülere kızıp, «efendi»liğimizden vazgeçmeye hiç niyetimiz yok. İşçi sınıfının ve halkın kurtuluşu için mücadele veren saflardaki ayrılıkların derinleşmesini büyük bir hazla seyreden emperyalizmin ve yerli ortaklarının keyfini daha da artıracak densizliklerden titizlikle kaçınacağız. Üçüncüsü Ürün yazarının başvurduğu cinsten sövgü, **çaresizlik** ve **aczen** kaynaklanan hırçınlığın göstergesidir. Ne ki halkımızın dediği gibi **keskin sirkenin zararı kendi küpünedir.**

TÜ *DÜZELTME — Dergimizin bu sayısının 1. sayfasında Yazı İşleri Müdürümüz Feyzullah Özer yerine yanlışlıkla İlker Demir olarak çıkmıştır. Düzeltir özür dileriz.*

İ L K E

İLERİ DEMOKRESİ ve TÜRKİYE

— Yeni Çıktı —

- İLERİ DEMOKRASİ NEDİR?
- İLERİ DEMOKRASİ TÜRKİYE'DE NİÇİN GEÇERLİ DEĞİLDİR?
- İDD ÇİZGİSİNİN SAĞLIKSIZ GELİŞİMİNİN SEBEPLERİ
- TKP PROGRAMININ ELEŞTİRİSİ

İLKE YAYINLARI

İsteme adresi :

Başmuship Sk. Tan Ap. 10/11

Cağaloğlu/İstanbul

TÜSTAV

sacco
ile
vanzetti 10.-lira

haziran *h4* yayınları

TÜSTAV

almanya'da faşizm

haziran **h4** yayınları

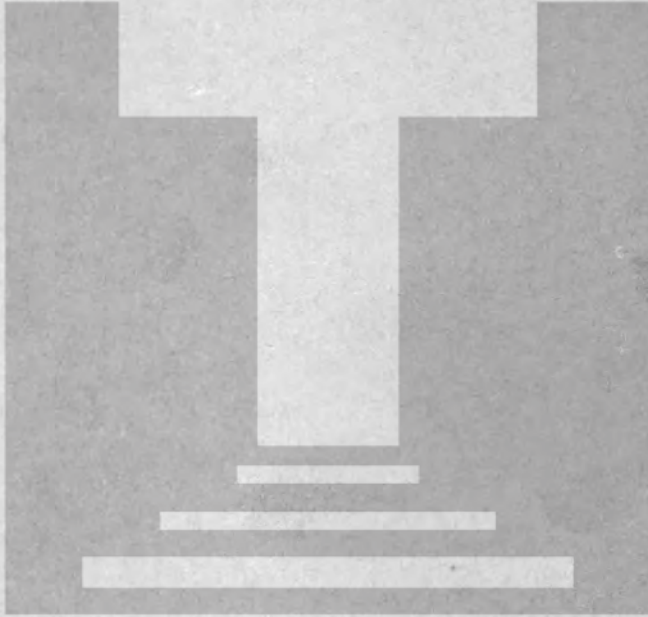
hasmusahip
so. 10/11
cağaloğlu
istanbul
15 lira

TÜSTAV

ilke 15 Lira

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

TÜSTAV